

Bodil Røkke

24

Ny leder i Farmasiforbundet

Redusert antibiotikabruk
Alle kurver for bruk av antibiotika i Norge peker endelig nedover.

10

Medisinutsalg av stor betydning
Medisinutsalgene gjør en stor forskjell for småsamfunnene.

16

Ny apoteklov på vei
Farmasiforbundet reagerer på å ikke bli inkludert i arbeidet.

20

HVORDAN GALIEVE LINDRER REFLUKS OG RELATERTE SYMPTOMER

Alginat danner en beskyttende barriere over mageinnholdet for å forhindre refluks.^{1,2}

Denne beskyttelsesbarrieren, ved å forhindre refluks, hindrer effektivt symptomer som halsbrann, sure oppstøt og fordøyelsesproblemer,^{1,2} som kan utløses av mange ulike faktorer.³

Galieves aktive ingredienser virker rask og danner en mekanisk barriere uten systemisk virkning.^{1,2} Galieve Forte har en dobbeltvirkende effekt, med både alginat og antacida, som nøytraliserer magesyre og gir en lindrende effekt i opptil 4 timer.²

Hjelp dine kunder å forstå Galieve og alginatets overlegne virkningsmekanisme.

Referanser: 1. Galieve tyggetabletter, Preparatomtale, 27.11.2020, pkt 4.1, 5.1; 2. Galieve Forte Preparatomtale, 11.05.2020, pkt 4.1, 5.1; 3. <https://www.helsenorge.no/sykdom/mage og tarm/halsbrann/>

Galieve Forte mikstur suspensjon i dosepose. Galieve tyggetabletter. Antirefluksmiddel og antacidum. Galieve Forte: 1 dosepose (10 ml) inneh.: Natriumalginat 500 mg, natriumhydrogenkarbonat 213 mg, kalsiumkarbonat 325 mg, metyl- og propylparahydroksibenzoat (E 218 og E 216), karbomerer 974P, sakkarinnatrium, natriumhydroksid, renset vann. Peppermynthesmak. Galieve tyggetabletter: Hver tyggetablett inneh.: Natriumalginat 250 mg, natriumhydrogenkarbonat 133,5 mg, kalsiumkarbonat 80 mg, aspartam (E 951) 3,75 mg, mannitol (E 421), acesulfamkalium (E 950), hjelpestoffer. Peppermynthesmak. **Indikasjoner:** Galieve Forte: Behandling av syrelaterede symptomer på gastroesofageal refluksykdom, som sure oppstøt, halsbrann og fordøyelsesproblemer, f.eks. etter måltid eller under graviditet eller pasienter med symptomer relatert til refluksosofagitt. **Dosering:** Galieve Forte: Voksne og barn ≥ 12 år: 10–20 ml (1–2 doseposer) etter måltider og ved leggetid, opptil 4 ganger daglig. Tyggetabletter: Voksne og barn ≥ 12 år: 2–4 tabletter etter måltid og ved sengetid (inntil 4 ganger daglig). Spesielle pasientgrupper: Nedsatt nyrefunksjon: Forsiktighet utvises hvis streng saltfattig diett er nødvendig. Barn < 12 år: Skal kun gis etter anvisning fra lege. Galieve Forte: Ingen dosejustering nødvendig. Administrering: Tyggetabletter: Tygges godt før svelging. **Kontraindikasjoner:** Overfølsomhet for innholdstoffene. **Forsiktighetsregler:** Hvis symptomene ikke bedres innen 7 dager, bør klinisk status vurderes. Galieve Forte: Langvarig bruk bør unngås. Bruk kan skjule symptomer på mer alvorlige underliggende tilstander. Skal ikke brukes ved alvorlig nedsatt nyrefunksjon eller ved hypofosfæmi. Effekten kan være redusert ved svært lavt magesyreinnhold. Økt risiko for hypernatremi hos barn med gastroenteritt eller mistenkt nedsatt nyrefunksjon. Tyggetabletter: Hjelpestoffer: Hver dose på 4 tabletter inneholder 253 mg (11 mmol) natrium, og bør vurderes ved kontrollert natriumdiett, f.eks. ved enkelte tilfeller av kongestiv hjertesvikt og nedsatt nyrefunksjon. Hver dose på 4 tabletter inneholder 320 mg (3,2 mmol) kalsiumkarbonat, og forsiktighet må utvises ved hyperkalsemi, nefrokalsinose og tilbakevendende kalsiumholdig nyresten. Galieve Forte: Hjelpestoffer: Inneholder 127,88 mg natrium per 10 ml (1 dosepose). Pga. innhold av kalsiumkarbonat anbefales det at behandlingsvarigheten begrenses. Fertilitet: Ingen negativ effekt er vist. Tyggetabletter: Ingen skadelig effekt er vist. Kan brukes under graviditet og amming. **Bivirkninger:** Svært sjeldne ($< 1/10\,000$), ukjent: Immunsystemet: Anafylaktiske/anafylaktoide reaksjoner, overfølsomhetsreaksjoner som urticaria. Luftveier: Effekter på respirasjonssystemet som bronkospasme. Galieve Forte: Gastrointestinale: Abdominalsmerte, diaré, kvalme, oppkast, sure oppstøt. Hud: Kløende utslett. **Overdosering/Forgiftning:** Symptomer: Abdominal distensjon kan forekomme. Behandling: Symptomatisk. Se Giftinformasjonens anbefalinger: A02B13. **Egenskaper:** Galieve Forte: Virkningsmekanisme: Reagerer raskt med magesyre og danner en beskyttende barriere av alginsyre med tilnærmet nøytral pH. Sliket legger seg oppå mageinnholdet og hindrer gastroesofageal refluks i opptil 4 timer. I alvorlige tilfeller kan det flytende sjiktet bevege seg inn i spiserøret fremfor mageinnholdet, og gi lindrende effekt. Absorpsjon: Virkningsmekanismen er fysisk og avhenger ikke av systemisk absorpsjon. Tyggetabletter: Virkningsmekanisme: reagerer legemidlet raskt med magesyre og danner et flytende sjikt av alginsyre med tilnærmet nøytral pH. Sliket flyter oppå mageinnholdet og hindrer effektivt gastroesofageal refluks. I alvorlige tilfeller kan det flytende sjiktet bli trykket inn i spiserøret istedenfor selve mageinnholdet, og dette virker lindrende. Absorpsjon: Virkningsmekanismen er fysisk og avhenger ikke av systemisk absorpsjon. **Oppbevaring og holdbarhet:** Galieve Forte: Oppbevares ved høyst 30°C. Skal ikke oppbevares i kjøleskap eller fryses. Tyggetabletter: Oppbevares ved høyst 30°C. **Pakninger og priser:** Galieve Forte: 12 stk. (dosepose) 525669. Tyggetabletter: 24 stk. (blister) 112909. 48 stk. (blister) 519425. **RB-M-57816**

- 5 Forbundsleder har ordet
- 6 Småstoff
- 10 Antibiotikaresistens på returen
- 16 Medisinutsalg med stor betydning
- 20 Ny apoteklov
- 22 Legemiddelproduksjon
- 24 Farmasiforbundets landsmøte
- 26 Fra yngste til eldste ansatte
- 27 Gjenvälgte Parat-ledere
- 28 Kurs i 2022
- 32 Pensjonistene holder koken
- 36 Parat informerer
- 38 Advokatene svarer
- 40 Kryssord og hjernetrim
- 42 Parats leder

Bodil Røkke er ny leder av Farmasiforbundet

Bodil Røkke ble valgt til ny leder under Farmasiforbundets landsmøte den 20. November.

24

Bodil Røkke. Foto: Vetle Daler

Antibiotikabruken på vei nedover

Alle kurver for bruk av antibiotika i Norge peker nedover. Riktigere bruk og pandemien får æren, men eksperter mener enda mer kan gjøres i kampen mot resistens.

10

Lars Småbrekke. Foto: UiT

16

Candace Danylewicz. Foto: Kristin Rosmo

Medisinutsalg utgjør en stor forskjell

Medisinutsalgene utgjør en stor forskjell for både innbyggere og virksomheter i småsamfunn rundt om i Norge.

20

Apotekloven under lupen

Ny apoteklov er på vei, men Farmasiforbundet reagerer på å ikke bli tatt med i utvalgsarbeidet.

32

Ingunn Bråten. Foto: Lill J. Fischer

Pensjonistene i full fart

Leder for Parat Pensjonist engasjerer seg for at enda flere skal bli klar over tilbudene Parat tilbyr pensjonistmedlemmer.

Apoteket holder jula i gang

Omtrent hvert år på disse tider, skriver jeg et sarkastisk-kritisk innlegg om hvor dumt det er at apotekene framstår som rene jule-supermarkeder med sine julesjokoladeesker, julesennep og julekosesokker. Det skal jeg ikke gjøre i år. Nei, isteden vil jeg hylle et av juleproduktene – nemlig kongerøkelsen. Du vet denne lille, runde boksen med hvitt lokk som har vært lik i alle år, og som dukker opp i apotekhyllene når det lakker og lir mot jul.

Du kan nesten si at jula starter på apoteket. Kongerøkelsen er nemlig selve lukta av jul. Uten kongerøkelse fra apoteket, ingen jul i min stue.

Det var mutter'n som introduserte meg for røkelsen – jeg husker fortsatt at jeg var med henne på apoteket for å kjøpe røkelse til jul. Røkelsen ble plassert i en svart hellige tre konger-telysesstake, og sånn jeg husker det, brant den 24 timer i døgnet gjennom hele juletida.

Kongerøkelse-tradisjonen har jeg altså videreført, og nå tror jeg til og med at barna i huset er i ferd med å bite på. De begynner nemlig å etterlyse julelukta fra samme dag som de åpner første luke i sjokoladejulekalenderen. Det er far fornøyd med, der han sitter i godstolen med sin julebukk.

God jul!

Vetle

Farmasiliv

Utgis av:
Farmasiforbundet i Parat

Farmasiforbundet,
Lakkegata 23
Postboks 9029 Grønland
0133 OSLO

www.farmasiforbundet.no
www.parat.com

Besøksadresse: Lakkegata 23
Telefon: 482 10 100
E-post: post@parat.com

ISSN: 1891-6864
ISSN: 2464-1618 (online)

Ansvarlig redaktør: Trygve Bergsland
Mobil: 905 85 639
E-post: trygve.bergsland@parat.com

Leder: Irene Hope
Mobil: 958 00 766
E-post: irene.hope@parat.com

Forsidefoto: Vetle Daler
Avbildet: Bodil Røkke

Alle illustrasjonsbilder i bladet som ikke er kreditert er levert av iStock.

Redaksjonen avsluttet: 23.11.2021
Materiellfrist neste nummer: 04.02.2022

Fagpressen

Layout:
Storybold
www.storybold.no

Trykk: Ålgård Offset AS
www.a-o.no
Telefon: 51 61 15 00

Dette produktet er trykket etter svært strenge miljøkrav og er svanemerket, CO₂-nøytralt og 100 prosent resirkulerbart.

PRESENS FAGLIGE UTVALG

Vi arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk.

Den som mener seg rammet av urettmessig publisering, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund som behandler klager mot mediene i presseetiske spørsmål.

Adresse: Rådhusgt 17
0158 Oslo
Tlf: 22405040
E-post: pfu@presse.no

presse.no

Pasientsikkerhet og riktig legemiddelbruk

Farmasiforbundet har alltid vært opptatt av riktig legemiddelbruk og pasientsikkerhet, og vi mener apotektekniernes kompetanse må brukes i mye større grad enn i dag. Vi ønsker å bidra til et friskere Norge.

Det skal lages en ny apoteklov som skal utrede framtidens apotek. I den forbindelse ble det satt ned et offentlig utvalg av den tidligere regjeringen. Farmasiforbundet ønsket å bidra i dette utvalget, men dette ble ikke tatt til følge. Dette er en gåte for meg, med tanke på at vi er en stor og viktig arbeidstakerorganisasjon i bransjen.

Dette tok jeg opp under åpen høring til innspill til statsbudsjettet. Farmasiforbundet kommer til å følge dette tett og gi de nødvendige innspillene for å ivareta apotektekniernes kompetanse og rolle i framtidens apotek. Vi er viktige og bidrar til et friskere Norge.

Vi har sett under pandemien at beredskapsrollen til apotekene har fått stor oppmerksomhet. Tidligere helseminister Bent Høie uttalte at det nevnte utvalget vil se på apotekenes framtidige rolle med hensyn til helseberedskap, gjennom for eksempel vaksinering og forsyningssikkerhet av legemidler, medisinsk utstyr og smittevernstiltak.

Apotektekniere har vist, blant annet i den ferske rollen som vaksinatører, at vi kan tilegne oss ny kompetanse og bidra inn i nye helsetjenester. Apotekene har hjulpet til med å øke vaksinasjonsgraden betydelig i det norske samfunnet. Det er over 2000 apotektekniere som er vaksinatører i apotek i dag, og vi utgjør en stor forskjell. Apotekene klarer seg ikke uten apotektekniere!

Apotektekniere er stolte av yrket sitt, vi er en stor ressurs på apotekene, og vi vil bli tatt mer på alvor, for å bidra med den kompetansen vi innehar for å sikre god pasientsikkerhet.

Jeg ønsker dere alle en riktig god og fredfull førjulstid.

Foto: Vette Daler

Vanskelig å opprettholde smørerutinen?

For mange med tørr hud kan den daglige smørerutinen gå på tålmodigheten løs, og enkelte opplever fuktighetskrem som klebrig på huden. Nå finnes det et godt alternativ for en raskere og enklere påføring, samtidig som man oppnår en 24 timers fuktighetsgivende effekt.

Cano+ Moisturizing Body Spray (5 % karbamid) er en fuktighetskrem i sprayform som styrker hudbarrieren og har fuktighetsgivende egenskaper som behandler tørrhet og kløe. Den er egnet for å motvirke tørr hud uansett årsak, også ved atopisk eksem.

Den lettvinde sprayen absorberes raskt og etterlater huden myk og smidig.

Anbefalt bruk: Etter dusj eller bad og ellers når som helst på dagen når huden trenger fuktighet og lindring av kløe forårsaket av tørr hud.

TIPS!

Kan brukes opp-ned og gjør det enklere å smøre inn deler av kroppen som ellers er vanskelig å nå, som f.eks. på ryggen eller legger.

Ønsker du mer informasjon om Cano+ Moisturizing Body Spray?

Ta kontakt med din Perrigo representant eller send oss en e-post på norwayInfo@perrigo.com

Flere unge bruker sovemedisiner

Flere studenter og unge voksne sier at de har søvnproblemer, og det har vært en dobling i sovemedisinbruken blant dem mellom 15 og 24 år. Det er nye tall som er samlet inn i mars i Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT) som viser at flere unge sliter med søvnen.

– Tallene fra SHoT viser at nær én av tre studenter opplevde søvnproblemer i 2021. Dette er et høyt tall, og vi er bekymret for økningen, sier seniorforsker Børge Sivertsen ved Folkehelseinstituttet. Tall fra Reseptregisteret viser også at bruken av sovemidler er mer enn doblet blant ungdom mellom 15 og 19 år, mens det har vært nær en dobling blant unge voksne mellom 20 og 24 år. @NTB

Helsepersonell med pasientkontakt får tilbud om en tredje dose

Helsepersonell med pasientkontakt skal nå få tilbud om en tredje dose med vaksine mot covid-19, opplyser helseminister Ingvild Kjerkol (Ap).

– For å trygge dem som står i første linje, og forebygge smittespredning vil helsearbeidere med pasientkontakt få tilbud om en tredje dose. Kommunene og Folkehelseinstituttet jobber med å finne ut hvordan dette skal ruller ut slik at belastningen på kommunene blir minst mulig, sier hun. @NTB

Helseminister Ingvild Kjerkol (Ap).
Foto: Stortinget

Flere svangerskap med Downs syndrom

I 2020 ble det registrert 147 svangerskap med opplysninger om Downs syndrom i Medisinsk fødselsregister, det høyeste i registerets historie. Til tross for den økende andelen svangerskap med Downs syndrom har andelen levendefødte barn med syndromet i Norge vært relativt stabil.

I 2020 ble det født 58 levende barn med Downs syndrom, og ved 84 senaborter var fosteret diagnostisert med syndromet. Den vanligste risikofaktoren for Downs syndrom er mors alder, og ifølge Folkehelseinstituttet er det sannsynlig at den økte alderen til gravide kvinner i Norge forklarer økningen i svangerskap med Downs syndrom. @NTB

100 millioner mer til fastlegeordningen

Helseminister Ingvild Kjerkol legger 100 millioner kroner ekstra inn til fastlegeordningen. Totalt blir det nå 450 millioner kroner ekstra til ordningen.

– Vi må redde fastlegeordningen. Det haster aller mest, sa Ingvild Kjerkol før regjeringsskiftet. Nå legger hun fram et budsjettforslag som hun mener peker riktig vei for å etterkomme løftet. De 100 millionene ekstra fordeles på den nasjonale ALIS-ordningen (Allmennleger under spesialisering) og legevakt. 50 millioner kroner skal gå til tilskudd til legevakt i de mest rekrutteringsvake kommunene. @NTB

Studie viser nedgang i effekten av koronavirusvaksiner over tid

Da deltavarianten ble dominerende i USA, mistet alle vaksiner noe effekt, ifølge en ny studie. Forskere som gjennomgikk data fra nær 800 000 amerikanske krigsveteraner, fant at i begynnelsen av mars, akkurat da deltavarianten fikk fotfeste i USA, var de tilgjengelige tre vaksinene omtrent like i sin evne til å forhindre smitte. Men i løpet av de neste seks månedene endret det seg dramatisk.

Ved utgangen av september var Modernas vaksine, målt til 89 prosent effektiv i mars, bare 58 prosent effektiv. Effektiviteten til Pfizer og BioNTechs vaksine falt fra 87 prosent til 45 prosent i samme periode. Mest utslagsgivende var Johnson & Johnsons enkelt-dosevaksine som stupte fra 86 til bare 13 prosent i løpet av det halve året. @NTB

Vil utdanne flere leger i Nord-Norge

Regjeringen bevilger mer penger til Universitetet i Tromsø (UiT) for å utdanne flere leger.

Pengene vil gi 15 flere medisinstudenter fra neste studieopptak.

– Det er et behov for flere leger i Nord-Norge, og for oss er det viktig å sikre at vi har gode tjenester nært folk, sier forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe (Sp).

I dag studerer halvparten av legene vi har behov for, i utlandet, skriver regjeringen i en pressemelding. (©NTB)

Forsknings- og høyere utdanningsminister Ola Borten Moe (Sp). Foto: Stortinget

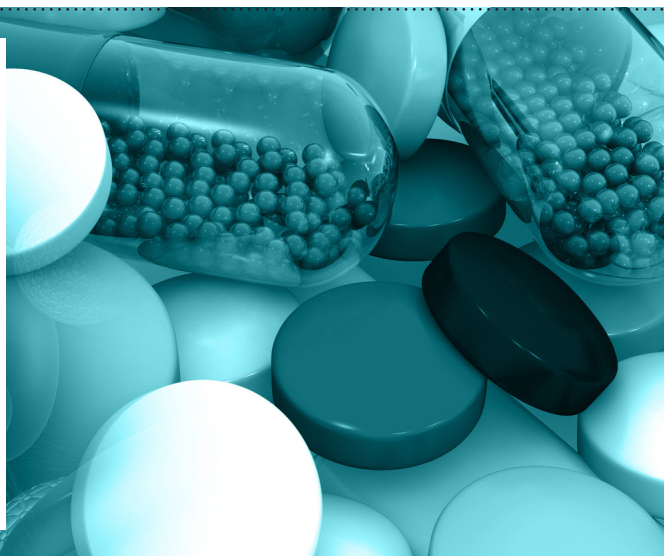

Økende behandlingssøking for psykisk syke barn

Psykisk syke barn må i snitt vente i 53 dager før de får hjelp, noen må vente opp mot 80 dager. Dette er sju dager mer enn for ett år siden. Psykisk syke barn har krav på hjelp innen maks 65 dager, men tre helseforetak har ikke klart å holde denne fristen, viser tall som P4 har hentet fra Norsk pasientregister. Helse Nord-Trøndelag har en ventetid på 80 dager, Nordlandssykehuset 70 dager og Sykehuset Innlandet 67 dager, viser tallene. Så langt i år har nesten 55 000 barn og unge fått helsehjelp i psykisk helsevern, dette er en økning på 16 prosent fra i fjor. @P4

Ny koronamedisin kan redusere risiko for dødsfall

Pfizer har utviklet en eksperimentell koronamedisin som angivelig kan redusere risikoen for dødsfall og sykehusinnleggelse med nesten 90 prosent. Den antivirale medisinen kommer i form av en pille. Pasienter som tok pillene i kombinasjon med et annet antiviralt medikament, hadde en 89 prosent lavere risiko for sykehusinnleggelse eller død etter én måned. Nedgangen ble målt i forhold til pasienter som i stedet fikk placebo. Av dem som tok den nye medisinen, var det ingen som døde, og under én prosent måtte legges inn på sykehus. Til sammen deltok 775 voksne mennesker i testen. @NTB

Unges psykiske helse verre nå enn under koronaen

Røde Kors' samtaletilbud for barn og unge, Kors på halsen, har fått flere henvendelser så langt i år enn under hele pandemiåret 2020. Det er dermed større behov for satsing på psykisk helse for unge nå enn under korona-nedstengingen, ifølge Røde Kors. Så langt i år har de fått over 30 000 henvendelser fra barn og unge på chat, e-post og telefon. Det er mer enn i hele 2020 og 16 prosents økning sammenlignet med januar til oktober i fjor. De fleste som tar kontakt, er mellom 15 og 18 år. Selvmord er fremdeles det enkelttemaet flest snakker om, men det er også mange som snakker om angst, depresjon og tristhet, ifølge Kors på halsen. @NTB

Biontech vil bygge vaksinefabrikk i Afrika

Tyske Biontech, som har utviklet en koronavirusvaksine i samarbeid med amerikanske Pfizer, planlegger å bygge en vaksinefabrikk i Afrika neste år. Det er ikke kjent hvor fabrikkene skal bygges, men Biontech opplyser at de har innledet samtaler med myndighetene i både Rwanda og Senegal, og at de satser på byggestart i midten av 2022. Fabrikkene vil i første omgang ha kapasitet til å produsere 50 millioner doser med koronavirusvaksine årlig, opplyser selskapet. Fabrikkene skal etter planen også produsere vaksiner mot malaria og tuberkulose. @NTB

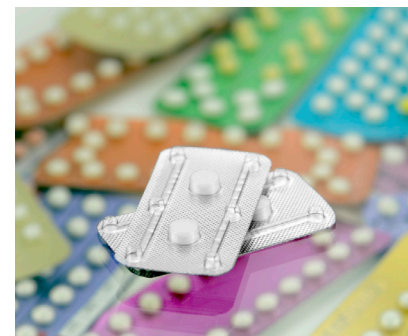
Koronavirusvaksine til små barn kan bli godkjent i EU i år

Pfizer/Biontech har søkt om å få godkjent sin koronavirusvaksine for barn ned til fem år. Det kan skje i slutten av året. Det europeiske legemiddelverket (EMA) vil i løpet av desember regne med å ta en beslutning om hvorvidt vaksinen kan godkjennes til bruk på barn i alderen fem til elleve år. Etter at EMA har tatt en beslutning om vaksinen, skal EU-kommisjonen offisielt si ja eller nei. EMAs innstilling blir vanligvis fulgt. I Norge får i dag barn ned til tolv år tilbud om koronavirusvaksine. @NTB

Økning i salg av nødprevensjon etter gjenåpningshelgen

Det var en økning i salget av nødprevensjon etter gjenåpningshelgen, viser tall fra Apotek 1. I starten av august uttalte daværende helseminister Bent Høie (H) til NRK at man kunne leve som normalt i Norge fra slutten av september.

– Da kan man danse tett og gå på one night stands igjen, sa helseministeren, og beskjeden gikk ikke upåaktet hen i hovedstaden. Det var Apotek 1 Legevakten i Oslo som opplevde den største økningen søndag, hvor salget av nødprevensjon var tre ganger høyere sammenlignet med søndag 19. september. @NTB

Det har vært en nedgang i salget av antibiotika til de viktigste matproduserende artene på 18 prosent. Foto: Kristin Rosmo

Redusert antibiotikabruk hos mennesker og dyr

Alle kurver for bruk av antibiotika i Norge peker nedover. Riktigere bruk og pandemien får æren. Ekspertene mener mer kan gjøres i kampen mot resistens.

Av: Kristin Rosmo

Den nasjonale strategien mot antibiotikaresistens for perioden 2015–2020 hadde klare mål for reduksjon i bruk av antibiotika. Målene gjaldt for både mennesker, kjæledyr, matproduserende landdyr og fisk.

Målene er nådd

Hovedmålene var at antibiotikabruken både i befolkningen og hos kjæledyr skulle reduseres med 30 prosent sammenlignet med 2012 og 2013. Forbruket av antibiotika til matproduserende landdyr skulle reduseres med minst ti prosent sammenlignet med 2013. For fisk skulle totalmengden antibiotika i fiskeoppdrett ligge på samme nivå eller være lavere enn for perioden 2004–2014.

Disse målene er nådd på alle områder. Det viser tall fra de nasjonale helseregistrene NORM og NORM-VET. I deres felles rapport for 2020 er konklusjonen at forekomsten av antibiotikaresistens i bakterier fra mennesker og dyr i Norge er lav på grunn av lavt forbruk av antibiotika, et fordelaktig bruksmønster og effektive tiltak mot spredning av resistente bakterier. Likevel er det mer å hente, mener ekspertene.

Høyt forbruk i utgangspunktet

Hos befolkningen var myndighetenes mål at antibiotikabruken skulle reduseres med 30 prosent målt i DDD/1000 innbyggere/døgn sammenlignet med 2012. Resultatet er at den totale antibiotikabruken er redusert med 32 prosent, ifølge NORM-rapporten.

Førsteamanuensis i samfunnsfarmasi ved UiT Norges arktiske universitet, Lars Småbrekke, mener en nedgang på 32 prosent i antibiotikabruk fra 2012 til 2020 viser at det er mulig å motivere både pasienter, foresatte og leger til mer korrekt bruk av antibiotika, men mener måloppnåelsen må settes litt i perspektiv.

– Resultatet må sees i lys av at vi i 2012 hadde det høyeste antibiotikaforbruket vi noen gang har hatt i Norge, påpeker han.

Pandemien bidro til måloppnåelse

Flere gir koronapandemien noe av æren for at målet er nådd. Apotekforeningen gikk allerede i februar ut med tall som viste nedgangen i salg av antibiotika fra apotek. Fagdirektør Hanne Andresen kommenterte da at «uten de strenge smitteverntiltakene vi opplevde i fjor, er det ikke sikkert vi hadde kommet helt i mål».

NORM-rapporten viser at det under pandemien har vært en signifikant nedgang i bruk av antibiotika. Spesielt gjaldt dette redusert forskrivning av antibiotika mot luftveisinfeksjoner i primærhelsetjenesten. Rapporten forklarer videre at smitteverntiltak kan ha redusert forekomsten av infeksjoner. Den peker også på at det kan ha vært en høyere terskel for å gå til lege med symptomer på luftveisinfeksjon under pandemien.

Førsteamanuensis i samfunnsfarmasi ved UiT Norges arktiske universitet, Lars

”Apotekansatte har mange kunde- og pasientkontakter hver dag, og de må bruke sin kompetanse til å gi råd om forebygging av smitte og om korrekt bruk av antibiotika.

Lars Småbrekke

Lars Småbrekke / UiT Norges arktiske universitet) mener apotekansatte er i en unik posisjon for å kunne bidra til å redusere antibiotikaresistens. Foto: UiT Norges arktiske universitet

Småbrekke, slutter seg til dem som mener pandemien har noe av æren for at nedgangen i bruk av antibiotika er så stor.

– Det har vært bedre smittevern, redusert mellommenneskelig kontakt og mindre bruk av helsetjenester under pandemien. Mange med symptomer på luftveisinfeksjon har nok avventet hjemme, uten å oppsøke lege. I tillegg kan man spekulere på om det under pandemien har skjedd endringer i møte mellom pasient og lege som har ført til endringer i forskrivningspraksis, sier han.

Småbrekke forventer å se en økning i forbruket når pandemien er over, men tror ikke økningen blir like markant som den var etter svineinfluensapandemien i 2009. Han tror koronapandemien vil kreve vedvarende søkelys på hygiene og smittevern i samfunnet i lang tid.

Endret forskrivningsmønster

Et annet mål var at forskrivningen av antibiotika ved luftveisinfeksjoner skulle reduseres med 20 prosent sammenlignet med 2012. Også dette målet er nådd med god margin. Resultatet er en reduksjon på 25 prosent, ifølge NORM-rapporten.

Derimot er et mål om at gjennomsnittlig forskrivning av antibiotika skulle reduseres fra 450 til 250 antibiotikaresepter per 1000 innbyggere per år ikke nådd fullt og helt. Det opplyser seniorforsker Hege Salvesen Blix ved Folkehelseinstituttet (FHI).

Pandemien får noe av æren for at antibiotikabruken hos befolkningen er redusert med 32 prosent i perioden 2012–2020. Foto: Kristin Rosmo

– I 2020 ble det skrevet ut 282 antibiotikaresepter per 1000 innbyggere. Vi som holdt på med forarbeidet til handlingsplan og strategi, forsto at det kunne gå lang tid å nå et slikt mål. Spesielt med tanke på at vi faktisk ikke helt vet om det finnes en grense. Man kan tenke seg at om legene skriver ut for få antibiotikaresepter, vil det kunne bli mer sykdom, flere dødsfall og kanskje flere sykehusinnleggelses, forklarer hun.

Salvesen Blix mener det er fint at vi nå ser ut til å komme ned mot 250-målet, selv

om det er vanskelig å finne det «riktige» nivået for antall antibiotikaresepter.

– Det ultimate målet er jo at antibiotika skal brukes riktig og bare når man må, sier seniorforskeren.

Store geografiske forskjeller

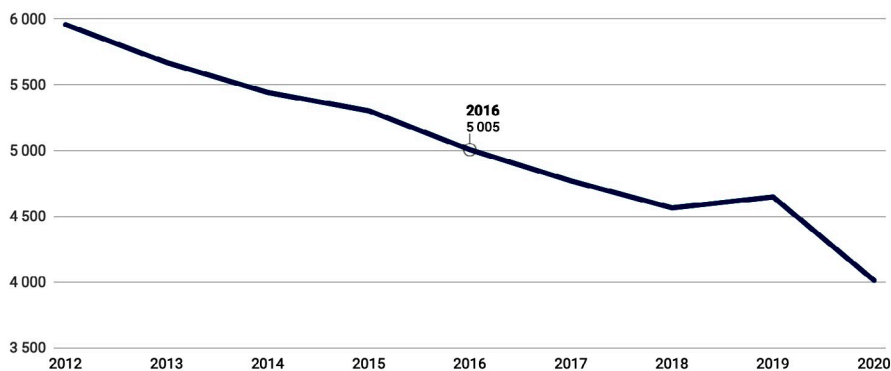
I den felles rapporten fra NORM og NORM-VET fra 2020 kommer det fram at det er mer å hente når det gjelder å få ned bruken av antibiotika. Rapporten peker spesielt på at individualisering av doser og varighet av kurene kan få ned forbruket ytterligere, i tillegg til at det er mulig å oppnå en mer smalspektret terapiprofil.

Førsteamanuensis Småbrekke peker også på andre forhold som kan få ned forbruket. Han viser blant annet til at selv om forbruket i Norge er lavt, er det betydelig høyere enn for eksempel i Nederland.

– Jeg er ikke kjent med noen data som viser at forekomsten av bakterielle infeksjoner er lavere i Nederland enn i Norge, eller at det lave forbruket i Nederland har vist negative konsekvenser for folkehelse, sier han.

Førsteamanuensis er også opptatt av at det er stor variasjon i antibiotikabruk på kommunenivå i Norge, og at det varierer hvor stor reduksjonen har vært i ulike kommuner.

Antibiotika 2012-2020 (DDD/ 1000 innb.)

(Unntatt metenamin (Hiprex))

Grafikk: Farmaloggs legemiddelstatistikk/ Apotekforeningen • Last ned data • Created with Datawrapper

Skjermdump fra Apotekforeningen.no

– Denne variasjonen mellom kommuner kan ikke alene forklares med ulik forekomst av infeksjonssykdom i disse kommunene. Årsakene til denne variasjonen kan være mange. Blant annet ulik forskrivningspraksis blant leger, ulik tilgang til legetjenester, ulik reiseavstand til apotek og forventninger fra pasienter og foresatte, sier han.

Apotekansatte i unik posisjon

De geografiske variasjonene gir etter hans syn holdepunkter for at det er mulig å oppnå ytterligere reduksjon av forbruket i Norge.

– Dette vil trolig kreve mer målrettet innsats der forbruket er høyest, mener Småbrekke.

Han tror at vi aldri kan bli kvitt antibiotikaresistens, men at mye kan gjøres for å bremse utviklingen. Han tror apotekansatte er i en unik posisjon for å kunne bidra til det.

– Det viktigste er å redusere det totale forbruket av antibiotika. I tillegg må antibiotika brukes korrekt, og folk må etterleve gode råd om smittevern. Apotekansatte har mange kunde- og pasientkontakter hver dag, og de må bruke sin kompetanse til å gi råd om forebygging av smitte og om korrekt bruk av antibiotika, mener førsteamanuensis.

Redusert bruk blant dyr

Målet om 30 prosent reduksjon i bruken av antibiotika gjaldt også for kjæledyr, målt i perioden 2013–2020. Også her har myndighetene målt en nedgang på 32 prosent. Tall fra VetReg for perioden 2015–2020 viser en gradvis reduksjon på 21 prosent i forskrivningen av antibakterielle humanpreparater til hund og katt. Det peker i retning av at veterinære antibakterielle midler ikke har blitt erstattet med forskrivning av antibakterielle humanpreparater. Det bekrefter Kari Olli Helgesen, fagansvarlig for antibiotikaforbruk ved Veterinærinstituttet.

– Jeg tror nedgangen i hovedsak skyldes et bevisst arbeid blant veterinærer, sier Helgesen.

Myndighetene har definert klare mål for reduksjon i bruk av antibiotika. Skjermdump fra regjeringen.no

Strategien mot antibiotikaresistens definerte et mål om at forbruket av antibiotika til matproduserende landdyr skulle reduseres med minst ti prosent sammenlignet med forbruket i 2013.

NORM-VET-rapporten viser at det i perioden har vært en nedgang i salget av antimikrobielle veterinærpreparater som i hovedsak benyttes til de viktigste matproduserende artene (storfe, gris, sau, geit og

fjørfe) på hele 18 prosent, justert for størrelsen av dyrepopulasjonen. – Nedgangen i forbruk av antibiotika reflekterer at husdyrnæringen i Norge, sammen med veterinærer og bønder, helt siden midten av nittitallet har jobbet systematisk med å redusere bruken av antibiotika til matproduserende dyr. Dette har skjedd gjennom forebyggende helsearbeid, avl og gjennom riktig bruk av antibiotika, forklarer Helgesen.

Effektive fiskevaksiner

Forbruket av veterinære antibakterielle midler til fisk er allerede lavt. Forbruket i 2020 tilsvarer en nedgang på 99 prosent sammenlignet med 1987, da forbruket var på sitt høyeste. Målet i myndighetenes strategi mot antibiotikaresistens var at totalmengden antibiotika i fiskeoppdrett skulle ligge på samme nivå eller være lavere enn for perioden 2004–2014. Resultatet ble ifølge Veterinærinstituttet 78 prosent lavere enn det som var definert som maksimaltall.

– Det lave antibiotikaforbruket til oppdrettsfisk er sammensatt. En viktig årsak er at flere bakteriesykdommer kontrolleres av svært effektive vaksiner. Vi er også heldige å ha lav forekomst av enkelte andre bakteriesykdommer som det i andre deler av verden har vært vanskelig å utvikle gode vaksiner mot. Det er dessuten en bevisst holdning blant både fiskehelsepersonell og oppdrettere om å holde antibiotikaforbruket lavt, sier Helgesen. ■

NORM/NORM-VET

- NORM (Norsk overvåkingssystem for antibiotikaresistens hos mikrober) og NORM-VET (Norsk overvåkingssystem for antibiotikaresistens hos mikrober fra fôr, dyr og næringsmidler) dokumenterer utviklingen av antibiotikabruk og resistens hos mennesker og dyr, og evaluerer effekten av tiltak.
- Folkehelseinstituttet er databehandlingsansvarlig for NORM, og Universitetssykehuset Nord-Norge er databehandler.
- NORM-VET koordineres av Veterinærinstituttet.

Kilder: Folkehelseinstituttet, Veterinærinstituttet

DU KAN HJELPE MED GODE RÅD, VI KAN HJELPE MED Å SIKRE SMERTELINDRING OG FEBER- NEDSETTENDE EFFEKT.^{1,2}

Nurofen inneholder ibuprofen, en ikke-steroid betennelsesdempende aktiv ingrediens (NSAID), egnet for kortvarig behandling av smerter og feber hos barn over 10 kg (1 år).^{1,2}

En studie viste at **Nurofen** har en febernedsettende effekt innen 15 minutter og senker feber i opptil 8 timer hos barn.^{1,2}

Nurofen med appelsin eller jordbærsmak er sukker- og lakosefri for dine små pasienter.

Doseringsspøyte for enkel og riktig dosering.^{3,4}

Candace Danylewich, butikksjef ved Coop Prix Hemnesberget, holder orden på legemidlene i det låste skapet ved kassa. Foto: Kristin Rosmo

Stor betydning for små lokalsamfunn

Medisinutsalget kalles gjerne «apotekets forlengede arm». Utsalgene utgjør en stor forskjell for både innbyggere, turister og virksomheter i hundrevis av småsamfunn rundt om i Norge.

Av: Kristin Rosmo

Apotekene i Norge har en lang tradisjon med å drive medisinutsalg som en «forlenget arm» ut til Distrikts-Norge. Ordningen har eksistert siden 1930. I perioden fra 1975 til 2010 holdt antallet medisinutsalg seg ganske stabilt

på rundt 1200. Antallet er nå redusert til rundt 750. Reduksjonen i antallet kan henge sammen med både LUA-ordningen (Legemidler utenom apotek) og opprettelse av flere fysiske apotek og nettapotek (jf. artikkel i Farmasiliv nr. 3 2021).

Ikke desto mindre er de rundt 750 medisinutsalgene som faktisk eksisterer, til stor nytte for mange innbyggere, virksomheter og turister på disse mindre stedene. Farmasiliv har besøkt to klassiske medisinutsalg for å høre hvordan ansatte og kunder opplever medisinutsalget.

Godt nok for folk flest

Coop Prix Hemnesberget har medisinutsalg og er pakkekommissjonær for Ditt Apotek Meyer i Mo i Rana. Det er to mil fra tettstedet ved Ranfjorden til nærmeste apotek (Korgen).

– At vi har et medisinutsalg her på Hemnesberget, er svært viktig, poengterer Hemnes-innbygger Ørnulf Skjæran (76) overfor Farmasiliv.

Den tidligere ordføreren i Hemnes kommune mener ordningen med medisinutsalg og pakkekommisjon gjør det lettvis å få tak i både reseptmedisiner og reseptfrie legemidler på den lokale dagligvarebutikken.

– Vi trenger ikke noe apotek her – denne ordningen er god nok for folk flest, mener han.

Også hytteturist Aina Sætermo (60) er glad for medisinutsalget hos nærbutikken ved hytta. Hun er innom for å kjøpe Pyrisept etter en uforutsett hendelse.

– Jeg passer hunden Molly noen dager, og nå har hun fått et sår på labben. Da vi var hos veterinæren på Mo i går, glemte jeg å skaffe Pyrisept. Det er helt perfekt å kunne kjøpe sårvaskemiddel her på nærbutikken ved hytta, og slippe å kjøre de to milene inn til nærmeste apotek, sier hun.

Stor betydning for lokalsamfunnet

Daglig leder ved Coop Prix Hemnesberget, Candace Danylewich, har drevet medisinutsalg i butikken i fem–seks år. Hun begrunner behovet for et medisinutsalg på tettstedet med flere forhold.

– Det er to mil til nærmeste apotek. Vi har dessuten et legekantor her, og det er mange eldre mennesker som bor her på Hemnesberget. Det er også fabrikker, barnehager, båt- og hytteturister som har god bruk for oss, sier hun.

Danylewich er glad for å kunne tilby kundene sine sortimentet som finnes i medisinutsalget. Hun legger likevel ikke skjul på at det følger noen utfordringer med det å drive medisinutsalg.

– Jeg synes stadig oftere at vi opplever utsolgsituasjoner. Vi har ikke kunnskap nok eller et bredt nok sortiment til alltid å kunne foreslå alternativer, poengterer hun.

Dagligvarebutikken ringer ukentlig inn bestillinger til apoteket.

– Varene kommer med buss samme dag hvis vi ringer før 13–14-tiden. I tillegg

Butikkmedarbeider Beate Markussen ved Joker Skaland (t.v.) og bussjåfør Gundersen får kassene i hus på et blunk.

Foto: Kristin Rosmo

Beate Markussen, butikkmedarbeider ved Joker Skaland, kommer tett på lokalbefolkningen gjennom arbeidet med medisinutsalget. Foto: Kristin Rosmo

til å ha medisinsalg er vi pakkekommisjonær og mottar daglig rundt 20 medisinpakker for utlevering til de lokale innbyggerne, sier Danylewich.

Livsviktig transport

Lenger nord i landet, på Finnsnes i Senja kommune, leveres tre kasser med varer fra Apotek 1 Finnsnes på buss 360 mot Torsken. Varene skal til medisinsalget på Joker Skaland, helt ytterst på Senja. Det er nærbutikken for bygdas rundt 200 innbyggere.

Sjåfør Åse Gundersen hos busselskapet Tide frakter kassene de siste 17 kilometerne langs Fylkesvei 862 etter busskifte i Straumsbotn.

– Noen ganger er det opp mot sju-åtte kasser som skal både inn og ut av bussen, så det er viktig at apoteket pakker i kasser som er håndterbare i både vekt og størrelse, poengterer hun.

Denne ruta har hun kjørt i ti år. Hun kjører rutinert gjennom den to kilometer lange Skalandstunnelen, der ingen biler kan møtes utenom møteplassene. Like

rutinert kjøres hårnållssvingene ned til Bergsbotn før varene kommer trygt fram til Jokeren på Skaland.

– Vinterveiene kan være krevende og er av og til stengt. Det har likevel aldri hendt at jeg har måttet oppbevare apotekvarene hjemme over natta, sier Gundersen.

Jevn vareflyt

Butikkmedarbeider Beate Markussen ved Joker Skaland bruker ikke mange sekundene før hun er på plass med varetrallen ute ved bussen med leveransen fra apoteket. På et blunk har hun lempet kassene ut av bussen og får varene i hus. Bussjåfør Gundersen må bli med inn for å signere papirer. Det hele foregår med humor og leven.

– Bussen svinger innom oss med varer to ganger i uken. Da gjelder det å få varene kjørt i hus, så de ikke blir stående i all slags vær og temperatur. Da liker vi å tulle og fjase litt i samme slengen, sier Markussen.

Så snart varene fra apoteket er på plass på Joker Skaland, ringer Markussen sykehjemmet på den andre siden av veien

for å si ifra om at de kan komme og hente varer fra apoteket. I tillegg til sykehjemmet skal også hjemmeboende ha sine medisiner utlevert på Jokeren. Ellers kommer både fastboende, hyttefolk og turister daglig innom og handler apotekvarer fra medisinsalget.

Liten diskresjon

Det følger selvsagt noen utfordringer med å ha medisinsalg på nærbutikken. Blant annet kan det være vanskelig å opprettholde diskresjon. Skapet står like ved kassa, der kunder gjerne står i kø.

– Her på Skaland er det jo slik at alle kjenner alle, og det er nok av og til vanskelig for folk å finne det de trenger uten å vise det til «naboen». Jeg skulle ønske at vi hadde «noe å ha det i» på veien fra medisinskapet og mens det ligger på kassabåndet, sier Markussen.

Hun har erfart at noen kunder føler de må forklare overfor henne hvorfor de skal kjøpe det de trenger fra medisinsalget.

– Jeg er svært bevisst på at jeg ikke har noe med det, og at jeg har taushetsplikt. Når slike situasjoner oppstår, for eksempel

Wivi Jakobsen, sykepleier ved Skaland sykehjem, er ofte på Jokeren for å hente varer til sykehjemspasienter og hjemmesykepleie. Foto: Kristin Rosmo

Medisinsalg

- Tillatelse til å etablere eller opprettholde medisinsalg gis bare til områder uten apotek.
- Medisinsalget skal legges ned dersom det kommer apotek på stedet.
- Antallet medisinsalg er redusert med en tredel de siste ti årene.
- Per juli 2021 var antallet medisinsalg i Norge 768.
- Krav og ansvar rundt drift av medisinsalg er regulert av apotekloven og apotekforskriften.

Kilde: Legemiddelverket

For hytteturist Aina Sætermo ble medisinutsalget på Hennesberget redningen da hun glemte å kjøpe Pyrisept hjemme på Mo. Foto: Kristin Rosmo

Medisinutsalg skal være forsynt med et godt synlig utvendig skilt hvor det klart framgår at lokalet rommer et medisinutsalg, og hvilket apotek som har ansvaret for driften. Foto: Kristin Rosmo

Hennesværingen Ørnulf Skjæran mener medisinutsalget gjør at de ikke trenger noe apotek på stedet. Foto: Kristin Rosmo

ved kjøp av graviditetstester, forsøker jeg bare å formidle at det på ingen måte er «min business» hva de kjøper fra medisinutsalget.

Noen ganger blir det likevel sterke inntrykk.

– Jeg har vært med på at alvorlige sykdomshistorier har blitt fortalt foran dette skapet. Det har ført til både omfavnelser og tårer. Vi kommer tett på hverandre her ute på Skaland, sier Markussen.

Avhengig av medisinutsalget

Skaland sykehjem får reseptpliktige legemidler og andre apotekvarer via Joker Skaland minst to ganger i uken. Sykepleier Wivi Jakobsen er ofte på Jokeren for å hente varene til de 12 sykehjemspasientene og rundt 30 pasientene som følges opp gjennom hjemmesykepleien.

– Vi er helt avhengig av å ha medisinutsalg og pakkekommisjonær her på Skaland – det nytter ikke for sykehjemmet å kjøpe

seks mil hver vei til og fra Finnsnes to–tre ganger i uken for å hente apotekvarer. Det har vi ikke ressurser til, og dessuten hender det at veien er stengt vinterstid. Vi har derfor gode rutiner på å bestille opp i god tid før vi eller pasientene er tomme. Medisinutsalget ringer oss alltid så snart varene er på plass i butikken, sier Jakobsen.

Sykehjemmet har hyppig og god kontakt med Apotek 1 på Finnsnes. For eksempel ved fornyelse av resepter, legemiddelmangel eller medisinbytte.

– Vi får også alltid beskjed fra apoteket hvis forsendelsene inneholder kjølevare. At apoteket har medisinutsalg og pakkekommisjon hos Jokeren her på Skaland, er alfa og omega for oss, mener Jakobsen.

Ukjent omsetning

Verken Apotekforeningen eller Legemiddelverket har oversikt over hvor mye apotekene omsetter for gjennom de

rundt 750 medisinutsalgene. Farmasiliv har også spurt de tre største apotekkjedene om dette. Apotek 1 svarer at de ikke kan finne tallene, mens verken Boots eller Norsk Medisinaldepot har svart på henvendelsen. Det totale omfanget av omsetningen gjennom medisinutsalgene er derfor ukjent for alle aktørene i apotekbransjen.

Det er også vanskelig å få oversikt over hvor mye medisinutsalgene får i godtgjørelse for jobben de gjør som apotekets forlengede arm.

– Det finnes ingen regulert pris for tjenesten med å ha medisinutsalg, sier Siv Elisabeth Haugen, legemiddelinspektør i Legemiddelverket.

De rundt 750 medisinutsalgene som eksisterer, drives av til sammen 79 apotek. Noen få apotek driver bare ett medisinutsalg, men mange også har ti eller flere. ■

Et utvalg skal revidere apotekloven, som i år fyller 20 år. Farmasiforbundets leder Irene Hope reagerer på at forbundet ikke har fått plass i utvalget.

Apotekloven under lupen – uten Farmasiforbundet

En ny apoteklov er på vei. Farmasiforbundets leder, Irene Hope, reagerer på at forbundet, som representerer en av bransjens hovedgrupper, ikke er med i utvalget som gir innspill til loven.

Av Trond I. Hovland

Farmasiforbundets apotekteknikere er en av hovedgruppene i apotekbransjen. Når en ny apoteklov nå skal få en ny vurdering, mener leder Irene Hope at det er en gåte at forbundet ikke er tatt med i gjennomgangsutvalget.

– Vi er særlig opptatt av en bemanningsnorm som gir et helhetlig og kvalitativt godt tilbud for alle apotek, sier Hope, som nylig la fram sine utspill for Helse- og omsorgskomiteen på Stortinget.

Farmasiforbundet må altså foreløpig følge selve utvalgsarbeidet fra sidelinjen

og jobbe for sine saker direkte mot politikerne. Hope framhever behovet for kompetanse.

– Vi mener det må kreves i apotekene at ansatte med kundekontakt har en faglig kompetanse, og er autorisert helsepersonell. Vi må også se på nye oppgaver og arbeidsdelingen med farmasøytene, sier hun.

Nettapotek avgjørende

Apotekloven fyller 20 år i år og får en grundig ny vurdering gjennom det nedsatte utvalget. Den offentlige utredningen har et år på seg for å se på behovet for

endringer, med nettapotek, pandemi-erfaringer og økonomi som viktige utgangspunkt.

Proessen med revurdering av apotekloven startet i 2020 med problemstillingene rundt nettapotek.

– Vi var nødt til å se på reglene knyttet til nettapotek, og da vi først så på området, så vi at det var modent for en gjennomgang, sa statssekretær i Helse- og omsorgsdepartementet Maria Jahrman Bjerke ved innspillmøtet til utredningen, som ble avholdt i juni i år. I tillegg til teknologiutviklingen trakk hun også fram

” Vi er særlig opptatt av en bemanningsnorm som gir et helhetlig og kvalitativt godt tilbud for alle apotek.

Irene Hope, leder i Farmasiforbundet

nye farmasøytiske tjenester og beredskap som andre endringer i apotekmarkedet.

Utvalget ble nedsatt 3. september 2021 og skal levere utredningen innen 1. januar 2013. Det ledes av professor i forretningsjus på BI, Tore Bråthen, og har i alt 14 representanter fra bransjen, helsevesenet og allmennheten.

Bredt mandat

Mandatet for utvalget er å vurdere hele apotekområdet, men det vektlegges spesielt å vurdere behovet for reguleringer som skal legge til rette for økt konkurranse og nye apotekløsninger. Dagens regelverk og lovgivning skal vurderes med mulige endringsforslag, og det skal hentes inn erfaringer fra andre land.

Hovedtemaene skal være markeds- og konkurranse situasjonen, samhandling og apotekenes rammevilkår og roller. I markedsvurderingene skal det sees på om de såkalt legemiddelpolitiske målene blir oppfylt, og om eierskap og andre regler gir god nok konkurranse i markedet.

Bemanning

Farmasiforbundet har flere saker de er svært opptatt av når det gjelder apotekenes utvikling.

– Vi er bekymret over mange små enheter med lav bemanning, det vi kan kalle en overetablering. Dermed er en bemanningsnorm viktig for å ivareta kapasitet, fagmiljø, hensyn til sentrale oppgaver og HMS, sier Hope.

Teknologiutviklingen skal ha en viktig rolle i utredningen, med beskrivelse av nye apotekformer som nettapotek og hvordan teknologien kan påvirke apotekenes roller og oppgaver.

– Vi er ikke skeptiske til teknologiutviklingen, men det er viktig å tilrettelegge

for rådgivning. Både den som kan enkelt leveres av teknologien, og den som må betjenes av personer i dialog med pasienten, mener Farmasiforbundet-lederen.

Leder i Farmasiforbundet, Irene Hope, er opptatt av at en bemanningsnorm som gir et kvalitativt godt tilbud for alle apotek, kommer på plass i den nye apotekloven. Foto: Helene Husebø

Utvalget skal kartlegge samhandlingen mellom apotek og andre deler av helse-tjenesten, og se på behovene opp mot nasjonale e-helseløsninger som er i bruk og under utvikling. Igjen skal man se på de teknologiske mulighetene, hvordan de best kan utnyttes, og om det må gjøres endringer i regelverket for å få en effektiv samhandling.

Økonomi og nye oppgaver

Rammevilkårene er også en vesentlig del av mandatet. De økonomiske ordningene med kompensasjoner og avanser som det offentlige finansierer, skal undersøkes og vurderes opp mot behov for endringer. Det er også lagt inn en vurdering av om

dagens ordninger i tilstrekkelig grad fremmer innovasjon og økt bruk av teknologi og digital samhandling.

Beredskapsrollen til apotekene har fått stor oppmerksomhet under pandemien, og utredningsarbeidet skal også kartlegge hvordan dette fungerer i beredskaps- og mangelsituasjoner. Helseminister Bent Høie uttalte i invitasjonen til innspillmøtet at: «Utvalget vil også kunne belyse apotekenes fremtidige rolle med hensyn til helseberedskap, gjennom for eksempel vaksinering, og forsyningsikkerhet av legemidler, medisinsk utstyr og smittevernustyr.»

Også forbundsleder Irene Hope er opptatt av erfaringene med vaksinasjonstjenestene under pandemien, og mulighetene for at apotekene kan ta et større ansvar.

– Apotekene har over 2000 vaksinatører som er apotekteknikere. De har bidratt med å vaksinere befolkningen i pandemien vi har og fremdeles er i. Hvert år bidrar apotekteknikere med å sette influensavaksine på flere tusen innbyggere i Norge. Det blir flere og flere som oppsøker apoteket for influensavaksinasjon, og befolkningen er godt fornøyd med denne helsetjenesten som apotekene tilbyr, sier Irene Hope

Kompetanse

I tillegg til kravene som ligger i mandatet, har Helse- og omsorgsdepartementet også tatt med noen tema som utvalget kan vurdere. Her tas det opp hvordan det tilrettelegges for nødvendig kompetanse, og beste utnyttelse av denne. Utvalget kan også se på i hvilken grad faglige tjenester i apotek bør videreutvikles og integreres i helsetjenesten, og mulige konsekvenser av dette. Utvalget kan i tilknytning til dette vurdere hvordan befolkningens tilgang til helsetjenester kan bedres gjennom mulige nye roller og løsninger for apotekene. ■

Norsk produksjon av legemidler: Når går regjeringen fra ord til handling?

I mai ville Stortinget satse på norsk legemiddelproduksjon, i forkant av valget snakket flere partier positivt om norsk legemiddelproduksjon, og i den nye regjeringsplattformen står det at Norge både må og bør satse på legemiddelproduksjon. Nå venter fagmiljøene spent på satsingen.

Av: Ane Løvereide

Både før og etter at den nye regjeringen ble valgt, har statsminister Jonas Gahr Støre og finansminister Trygve Slagsvold Vedum snakket varmt om å øke norsk produksjon av legemidler. Farmasiforbundet mener det er positivt, og at signalene fra regjeringen nå må tas på alvor.

– Vi mener staten må ta et større ansvar og gi noen garantier som gjør Norge i stand til å bli selvforsynt med viktige legemidler. Med tanke på beredskap og legemiddelmangel er det viktig at Norge setter i gang produksjon av legemidler, sier leder i Farmasiforbundet, Irene Hope.

Farmasiforbundet mener Norge må komme i gang med produksjon raskt.

– Legemiddelmangel er et stort problem i Norge i dag, men ved å produsere mer legemidler selv kan dette være med på å få ned legemiddelmangelsituasjonen i Norge, mener Hope.

Enstemmig om satsing på produksjon

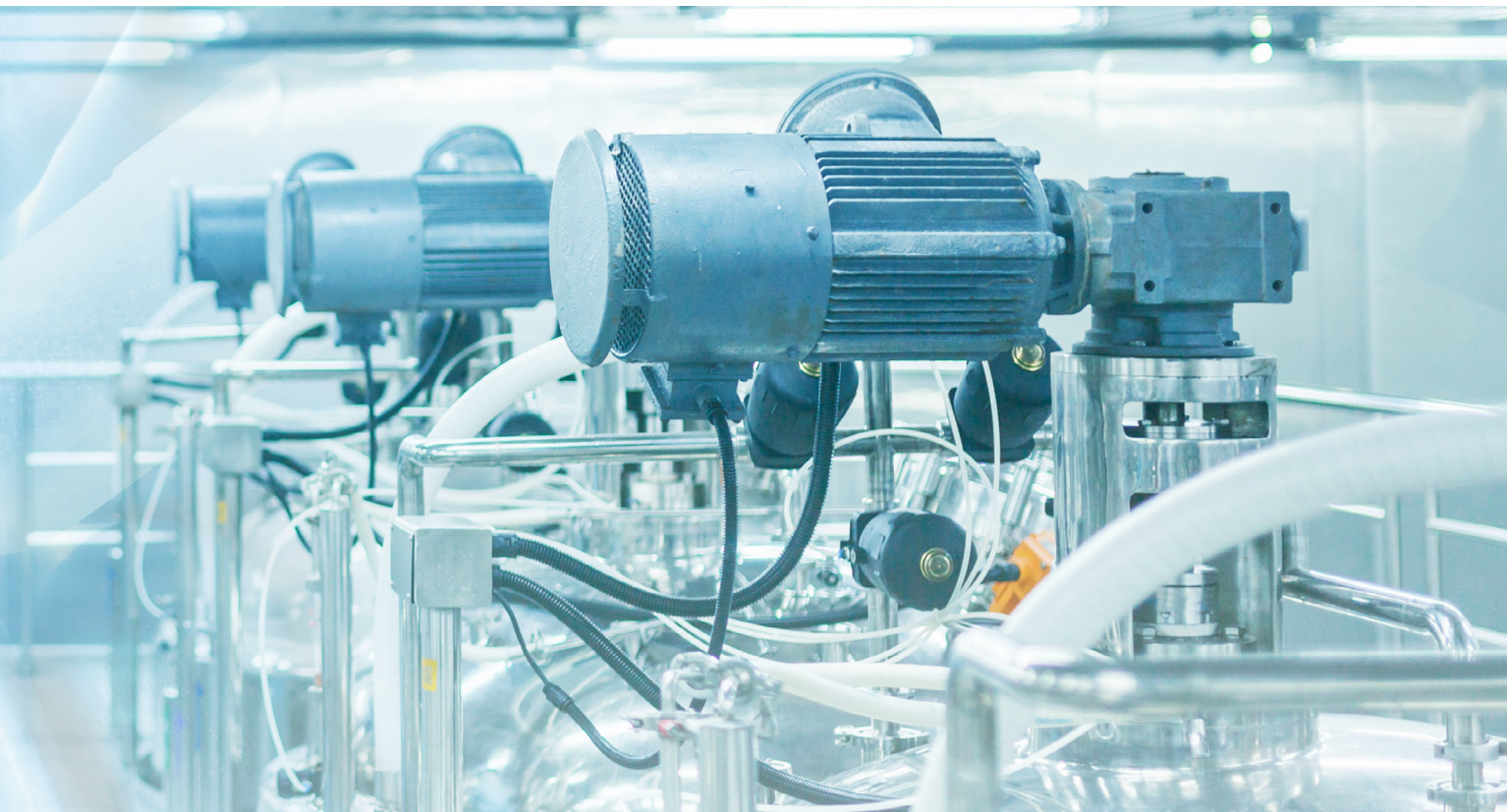
I partiprogrammet til Arbeiderpartiet i forkant av valget sto det blant annet at de ønsket å etablere et nasjonalt farmasieselskap som kan ta et helhetlig ansvar for å stimulere til norsk legemiddelproduksjon. Partiet skrev i tillegg at de ville øke egen-

Leder i Farmasiforbundet, Irene Hope, mener staten må ta et større ansvar for at Norge blir selvforsynt på viktige legemidler. Foto: Vetle Daler

produksjonen av legemidler ved norske sykehus, samt sørge for beredskapsavtaler med private bedrifter for medisinsk utstyr. Og i forkant av valget uttalte også Senterpartiet at de ville ha vaksineproduksjon i Norge, og at de ønsket å styrke den nasjonale beredskapsproduksjonen av smittevernustyr og kritisk viktige legemidler, som antibiotika og vaksiner.

Diskusjonen rundt produksjon av legemidler er ikke ny. Etter flere samtaler vedtok Stortinget enstemmig i mai at de ville be regjeringen satse mer på produksjon av legemidler i Norge, og utrede muligheter for å inngå forhåndskjøpsavtaler med private aktører som ønsker å etablere norsk vaksineproduksjon. Selv i Hurdalsplattformen står det nå at Norge er for sårbart når det gjelder tilgang på medisiner. Regjeringen vil derfor forebygge legemiddelmangel ved å ta et større ansvar nasjonalt og globalt for å sikre tilgang til viktige medisiner og

vaksiner. I plattformen står det konkret at regjeringen vil:

- utrede etableringen av et nasjonalt farmasiselskap som kan stimulere til norsk legemiddel- og vaksineproduksjon, enten i egen regi eller i samarbeid med øvrig industri.
- utnytte potensialet for økt verdiskaping, eksport og sysselsetting ved å tilrettelegge for produksjon av kritisk viktige legemidler i Norge, som vaksiner, antibiotika og råstoff til legemidler. Vi vil etablere et nasjonalt senter for utvikling og produksjon av vaksiner og biologiske legemidler.

Nå venter flere aktører spent på å komme i gang med arbeidet. En av disse aktørene er Legemiddelindustrien (LMI).

Mener helsesektoren er overmoden

Monica Larsen, seniorrådgiver i LMI, mener det er et godt tegn at den nye regjeringen har ambisjoner om å tilrettelegge for økt legemiddel- og vaksineproduksjon, og at dette tydeliggjøres i Hurdalsplattformen.

– Dette vil bidra til å høste fra all forskning og innovasjon som allerede er

Seniorrådgiver i LMI, Monica Larsen, mener det er viktig at staten bidrar til å utløse aktivitet i næringslivet. Foto: LMI

investert i medisin og helse, og faktisk skape arbeidsplasser og eksportinntekter. En investering i økt produksjonskapasitet vil i tillegg ha betydning for beredskap – både nasjonalt og i samarbeid med andre land i Norden og EU, sier hun til Parat.

Larsen forteller videre at helseindustrien har mange gründerbedrifter som er i en fase hvor de skal skalere og bringe produktet ut til et globalt helsemarked. LMI tror en viktig flaskehals for at denne aktiviteten, og tilhørende verdiskaping,

skjer i Norge, er produksjonskapasitet med tilhørende analyser.

– Helsesektoren er overmoden med hensyn til å få på plass en satsing på linje med satsinger vi har sett i andre sektorer som marin sektor, innen batterier og for eksempel havvind, sier Larsen.

Utløse aktivitet

Hun legger til at det er viktig at staten bidrar til å utløse aktivitet i næringslivet.

– Det er helseindustrien som ser potensialet i den raske utviklingen som skjer ute i markedene, og det er bedriftene som vil kunne stå for bærekraftig og lønnsom drift av slik produksjonskapasitet, mener hun.

I dag er tolv legemiddelprodusenter medlemmer av LMI. De fleste av disse selskapene satser tungt på egen ekspansjon og utvikling.

– Det er fordi de ser at det er gode business i å satse på mer produksjon. Når det nå kommer signaler om at staten også vil understøtte satsing på produksjon og legemiddelutvikling, gir det ytterligere trøkk på industrisatsingene, avslutter Larsen. ■

Bodil Røkke er ny leder i Farmasiforbundet

Bodil Røkke ble valgt til ny leder i Farmasiforbundet under forbundets landsmøte 20. november. Røkke har tidligere vært tillitsvalgt, hovedtillitsvalgt, regionleder og nestleder.

Av: Vetle Daler

Bodil Røkke har vært medlem i Farmasiforbundet i 22 år og hatt tillitsverv i 18 av dem. Hun rykker nå opp fra posisjonen som nestleder til leder.

– Jeg har sittet som nestleder i tre perioder, og jeg vet at denne posisjonen er både krevende og utfordrende. Jeg tror jeg har ganske god oversikt over hvilke utfordringer våre medlemmer står i. Det vil alltid være medlemmene som står øverst for mitt engasjement, så hun til stående applaus fra landsmøtet.

Bodil Røkke er valgt til ny leder av Farmasiforbundet. Foto: Vetle Daler

Hun ønsker å utfordre bransjen til å tenke nytt.

– Jeg brenner for at vi hele tiden skal utfordre bransjen til å tenke nytt for denne store, flotte apotekteknikergruppen vi har. Vi skal også utfordre yrkesgruppen selv til å tenke litt utenfor boksen, når vi nå skal inn i en ny tid. Det gleder jeg meg til, sier Røkke, som kommer fra Sykehusapoteket ved Radiumhospitalet.

Irene Hope går dermed av som leder etter ni år i ledervetet.

– Gratulerer så mye til Bodil. Nå skal jeg kose meg, sier Hope, som nå blir pensjonist. ■

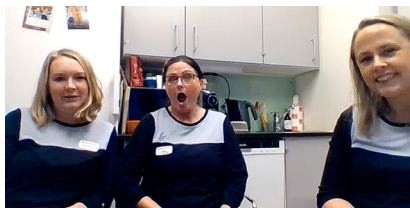
Årets medlemmer

Farmasiforbundet deler hvert år ut pris til årets medlem. I år ble det to apotekteknikere, Linda Iren Godønes og Fredrikke Golimo, som stakk av med den gjeve utmerkelsen.

Av: Vetle Daler

Prisen for «årets medlem» deles vanligvis ut på Farmasiforbundets kongress og landsmøter. De to prisvinnerne hadde dessverre ikke anledning til å være til stede på Farmasiforbundets landsmøte denne helgen, så prisen ble overrakt på digitalt vis.

Godønes og Golimo Johansen jobber på Apotek 1 Helsehuset Fredrikstad, og ble nominert av apoteker Heidi

Prisen for årets medlem ble overrakt via Teams. F.v.: Fredrikke Golimo Johansen, Linda Iren Godønes og Heidi Reinertsen.

Reinertsen på bakgrunn av deres arbeid med prosjektet «apotekteknikere på medisinrom hos hjemmesykepleien».

– Jeg er kjempestolt av dere, dere gjør en fantastisk jobb der ute, sa Irene Hope under prisoverrekkelser.

Selve prisen er en sjekk på 5000 kroner fra Farmasiforbundets samarbeidspartner Gjensidige.

Dette er det nye sentralstyret i Farmasiforbundet:

Leder:

Bodil Røkke,
Sykehusapoteket Radiumhospitalet

Nestleder:

Monika Nilsen,
Apotek 1 Vestvågøy

Styremedlemmer:

Anita Sveum Nilsen,
Vitusapotek Sandvika
Veronica R. Sjursen,
Boost apotek Spelhaugen

Hilde Mari Håvardsen,
Vitusapotek Isbjørnen

Grete Kambuås,
Sykehusapoteket Trondheim

Hilde Camilla Mikkelsborg,
Apotek 1 City Nord

Varamedlemmer:

1. Shelly Sharma,
Vitusapotek Solsiden

2. Christell Gravdal,
Apotek 1 Galleriet

3. Fadia Mohammad,
Sjukehusapoteket Førde

4. Surinder Kaur,
Boots apotek Valentinlyst

Valgkomiteen:

Leder: Ingrid Kathrine Løkke,
Boots apotek Valentinlyst

Anne Berit S. Malvig,
Vitusapotek Elefanten

Karen Salbu,
Apotek 1 Lagunen

Vara til valgkomite:

1. Inger Johanne Opseth,
Boots apotek Eleverum

2. Eva Holmen,
Sykehusapoteket Bærum

NYHETER FRA APOKUS

UR102 KATETER

Tømming av blæren kan gjøres med et engangskateter eller et permanent kateter. Hvordan skal disse brukes? Hvilke utfordringer er vanlige?

Lær mer om urinkateter og hvilke råd du kan gi pasienter med kateter.

ØY102 TØRRE ØYNE

1 av 3 plages av tørre øyne, men mange vil få god lindring med riktig egenomsorg. Hva er anbefalt behandling? Hva bør du vektlegge ved råd om kunstig tårevæske?

Lær mer om tørre øyne og hvilke råd du kan gi pasienter.

Finn flere e-læringskurs, og få med deg siste nytt fra oss i våre kanaler.

**Følg oss
gjærne her** ↘

APOKUS:LIVE

Lyst til å lære mer om skabb, antidoping og legemiddelbruk, eller allergivaksinasjon? Dette er noen av temaene vi har holdt webinar om tidligere, og som du kan se på nytt ved å registrere deg på apokus.no.

Vi planlegger også nye og spennende webinarer i 2022 - så følg med!

KURSENE ER TILGJENGELIG FOR DEG I APOTEKETS LÆRINGSportal ELLER PÅ [APOKUS.NO](https://apokus.no)

   @APOKUS_NO FB.COM/APOKUS.NO APOKUS.NO

Fra yngst til eldst

Wanja Salmi var yngst da hun begynte. En apotekteknikerkollega ble straks hennes mentor og forbilde. Nå er hun blitt eldst på apoteket og selv en som gjerne deler sin kompetanse.

Av: Kristin Rosmo

At Wanja Salmi ble apotektekniker var helt tilfeldig. Det var en venninne som gjerne ville ha henne med seg på skolebenken. – «Hiv dæ med», oppfordret venninnen min, og det gjorde jeg, sier Salmi – som egentlig ville bli tannlegeassistent.

Utdanningsvalget har vist seg å passe Salmi godt. Valg av arbeidsgiver også. Finnsnesværingen startet på Finnsnes apotek i 1989. Dette apoteket er nå Apotek 1 Finnsnes. Apotekkjeden har også etablert to nye apotek i byen.

– Jeg var veldig heldig da jeg startet her, og fikk raskt et forbilde og en mentor jeg kunne støtte meg til. Kollega Britt har nå blitt pensjonist etter å ha jobbet her i over 50 år. Dette var hennes arbeidsplass gjennom hele yrkeslivet. Hun var dyktig og

behagelig, og har vært til stor inspirasjon for meg. Også andre apotekteknikerkolleger har betydd mye for meg, sier Salmi.

Med 32 år i full stilling på samme apotek, kun avbrutt av to mammapermisjoner, har Salmi god oversikt over det meste av det som foregår i apoteket. Nå er det gjerne hun som kan være en ressurs og støtte for sine kolleger.

– Dette er et stort apotek med mange klassiske apotekfunksjoner. I tillegg til varehåndtering, kundebehandling og vaksinerer driver jeg mye med institusjonsleveranser og skipsmedisin. Senja har mange fiskeflåter og mye båttrafikk ellers, og mange bruker vårt apotek for å supplere medisinkofferten, forteller hun.

Jobben som apotektekniker har gjennom alle de 32 årene siden hun startet på apoteket, vært midt i blinken for Wanja Salmi.

– Jeg trives med alle de ulike oppgavene som finnes på et slikt stort apotek. Det er stor variasjon, og det blir aldri kjedelig. Men rett skal være rett; å tørke støv i de hyllene jeg har ansvaret for, er ikke det morsomste, sier hun.

Å være fagorganisert har vært naturlig for Salmi gjennom hele yrkeslivet, og hun engasjerer seg gjerne. I perioder har hun vært tillitsvalgt.

– Jeg mener apotekteknikere ikke verdsettes høyt nok lønnsmessig. Vår yrkesgruppe er utdannet og autorisert helsepersonell. Vi har et stort ansvar, og det kreves god kunnskap for å kunne utøve yrket, sier hun.

Salmi er engasjert på jobben, men også fritiden er mye verdt for henne. Den bruker hun på barnebarna, hytta i Sollidalen og på å være i naturen for å plukke bær, gå turer, lage bålcaffe og fiske.

– Jeg liker også å ta en utenlandstur av og til, og Kroatia er favoritten, røper Salmi, før bestillingene fra institusjonene på Senja igjen får hennes fulle oppmerksomhet. ■

Wanja Salmi

Alder: 52

Bosted: Bor på Finnsnes, oppvokst på Bjorelvnes i Senja kommune

Familie: Mannen Torfinn, døtrene Andrea (27) og Marte (25) og to barnebarn på 1/2 og 3 år

Interesser: Familie, hytteliv, friluftsliv og litt reising

Utdanning: Apotektekniker fra 1988 (Brevika videregående skole i Tromsø)

Arbeidssted: Apotek1 Finnsnes i Senja kommune

Arbeidsoppgaver: Skipsmedisin, institusjonsleveranser, varehåndtering, vaksinerer, kunderådgivning

Fagorganisert: Ja

” Vi skal være dristige,
men ansvarlige når vi setter
oss mål.

Unn Kristin Olsen, Parat-leder

*Gjenvalgt Parat-leder Unn Kristin
Olsen og nestleder Anneli Nyberg.
Foto: Ned Alley*

Valg på lederduo og hovedstyre i Parat

Unn Kristin Olsen ble valgt til Parat-leder ved
akklamasjon på Parats landsmøte den 18. november.
Som nestleder valgte landsmøtet Anneli Nyberg.

Av: Lill Jacqueline Fischer

Valgkomiteen hadde foreslått Jan Levi Skogvang som nestleder, men landsmøtet ga Anneli Nyberg fornyet tillit.

Leder Unn Kristin Olsen takker for tilliten, og sier at hun nå ønsker at Parat skal fremstå som en arbeidstakerorganisasjon som er utålmodig kritisk og dristig visjonær når det kommer til bærekraft, miljø og klima.

– Vi skal være dristige når vi setter oss mål, men ansvarlige. Jeg vil at Parat skal forene visjon og virkelighet. Vi skal sørge for at de unge som før pandemien satt og skolestreiket, finner seg naturlig hjemme i Parat når de om få år skal velge fagforening, sier Olsen.

I hovedstyret får lederduoen med seg Johan Hovde, Hajo Schmidt-Horix, Hilde Bjørklund, Agathe Osland Hellsen og Anita Sveum Nielsen. ■

Vararepresentater til hovedstyret er:

1. Vararepresentant: Frank Gran
2. Vararepresentant: Arvydas Dragonas
3. Vararepresentant: Laila Aas
4. Vararepresentant: Linda Iversen Norbeck

I den nyvalgte valgkomiteen er representantene som følger:

- Leder: Ole Martin Nodenes
- Paal Herman Bergman Seivaag
- Vegard Einan
- Veronica Renate Sjørven
- 5. vararepresentant: Bente Welland
- 6. vararepresentant: Bente Iren Moen
- 7. vararepresentant: Lena Karlsen

I kontrollutvalget er representantene som følger:

- Leder: Einar Follesøy Kaldhol
- Berit Meyer
- Geir Krogh
- Mohammad Asif
- 5. vararepresentant: Rune Skaar
- 6. vararepresentant: Ragnhild Negård

Kurs i 2022

Pandemien snudde opp ned på arbeidsliv, hverdagsliv og fritid. Plutselig kunne vi ikke møte hverandre på fysiske kurs og konferanser, og alt måtte bli digitalt.

Det var en brå overgang for de fleste. Mange synes digitale kurs er bedre for konsentrasjonen, mens andre opplever dem som slitsomme. De fleste liker å spare reisetid, men mange savner å treffe andre medlemmer og tillitsvalgte.

Nettbaserte kurs

Digital læring er nok kommet for å bli, men ofte i kombinasjon med fysiske arrangementer. Digitale tilbud har en hurtighet og kan nå svært mange på kort tid. I tillegg er mange digitale kurs fleksible og kan spilles av når mottakeren ønsker. Men det er som med all ny teknologi, vi må få litt erfaring før vi ser hvordan vi best kan bruke de nye mulighetene.

Høsten 2021 har det vært et sterkt ønske fra mange om fysiske kurs, konferanser og temadager. Påmeldingene har likevel vært færre enn forventet, og mange arrangementer har blitt avlyst. Ennå er det for tidlig å si hvordan kurshverdagen blir framover.

Kurs for tillitsvalgte

Mye av kursvirksomheten i Parat er rettet mot tillitsvalgte. Tillitsvalgte med god kunnskap om lov og avtaleverk kan gjøre en bedre jobb for medlemmene. Alle nye tillitsvalgte får derfor tilbud om grunnkurs 1, 2 og 3 som gir nødvendig basiskunnskap i rollen som tillitsvalgt.

Fordypningskursene varer fra én til tre dager og tas etter behov. Siden deltakerne kommer fra hele landet, holdes de fysiske kursene ofte i nærheten av Gardermoen. Flere av kursene holdes også nettbasert.

I samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge tilbys årsenhet for tillitsvalgte.

Dette er fem emner som er relevante for tillitsvalgte, for eksempel grunnleggende arbeidsrett, Human Resource Management og prosjektledelse. Det er fullt mulig å ta kun ett emne. I 2021 er studiet gjort mer nettbasert. Emner på 7,5 studiepoeng er nå helt nettbaserte, mens emner på 15 studiepoeng har én fysisk samling mot tidligere to. Dette er populære studier med mange søkere og ofte lange ventelister.

Topptillitsvalgt-program

Høsten 2021 startet Topptillitsvalgt-programmet. Programmet er et samarbeid mellom Parat, Delta, Finansforbundet og Negotia. Hvert forbund har med fem deltakere. Programmet består av fire samlinger i løpet av et år, med skriftlige innleveringer underveis og avsluttende arbeidskrav. Bestått eksamen gir 15 studiepoeng. Hvis evalueringen er god, er målet å gjøre dette til et fast tilbud.

Våren 2022 starter YS stat topptillitsvalgt. Dette er et program som går over 2 år og gir 30 studiepoeng ved bestått eksamen. Fagene her er organisasjon og ledelse, forhandling og påvirkning og individuell arbeidsrett.

Tillitsvalgte som søker på kurs, blir prioritert etter verv. En hovedtillitsvalgt blir

for eksempel prioritert foran en tillitsvalgt. Det er derfor viktig at du går inn på parat.com/Min side og kontrollerer at vervet og andre opplysninger om deg er riktige.

Tilbud til medlemmer

Parat har temadager og webinarer for medlemmer. Under pandemien har disse blitt gjort digitale. Framover ser vi for oss en kombinasjon av fysiske og digitale tilbud. Det er regionavdelingen som arrangerer temadagene, så snakk med ditt regionkontor dersom du har forslag til tema.

Hvordan den endelige blandingen av fysiske kontra digitale møteplasser og læringsarenaer blir, vet ingen. Her må vi prøve oss fram og spørre dere som tillitsvalgte og medlemmer underveis.

Utdanningsstipend er et tilbud til medlemmer som tar utdanning samtidig med at de er i jobb. Søknadsfristen er 1. april og 1. oktober. Les mer om søknadsfrister, hva som dekkes, og hvordan du søker, på parat.com/utdanningsstipend.

10 % rabatt (maks kr 1500) på kurs hos Folkeuniversitetet. Husk å gi beskjed om at du er Parat-medlem ved påmelding.

Aktivitetskalender på nett

Høsten 2021 har det vært mange endringer i kurskalenderen. For å se en oppdatert kurskalender, se kurs og arrangementer i Parat-appen eller på web.parat.com/kompetanse/kalender.

Grunnopplæringen i Parat

<p>Grunnkurs 1</p> <p>Rollen som tillitsvalgt</p> <p>2 dager</p>	<p>Grunnkurs 2</p> <p>Tillitsvalgte og lovverket</p> <p>1 dag</p>	<p>Grunnkurs 3</p> <p>Tillitsvalgte og avtaleverket</p> <p>1,5 dager</p>
---	--	---

Kurs og konferanser for tillitsvalgte 2022

Januar

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

- 17.–18. januar Forhandlingsteknikk nettbasert, Nettbasert, Alle
- 18.–19. januar Coaching og ledelse 15. studiepoeng, Quality Hotel 33, Alle
- 24.–26. januar Konflikthåndtering, kommunikasjon og juss, Nettbasert, Alle
- 25.–26. januar Grunnkurs 1 region øst og sør, Olavsgaard Hotell, Øst og Sør
- 31. jan–2. feb Forhandlingsteknikk privat og spekter, Sanner hotell, Privat og spekter

Februar

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
31	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	1	2	3	4	5	6

- 2.–3. februar Kurs for Topptillitsvalgt 3.samling, Torbjørnrud, Alle
- 9.–10. februar Kurs i Presentasjon på videomøte, Nettbasert, Alle
- 14.–16. februar Grunnkurs 2 og 3 privat, kommune og KA, Olavsgaard Hotell, Privat + kommune
- 16. februar Grunnkurs 1 nettbasert - alle regioner, Nettbasert, Alle
- 17.–18. februar Parat- og tariffkonferansen, Clarion Hotel & Congress oslo airport, Alle

Mars

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
28	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

- 9.–10. mars Grunnkurs 1 vest, Edvard Grige Bergen, Vest
- 14.–16. mars Forhandlingsteknikk KS, Spekter og KA, Olavsgaard Hotell, KS+KA
- 16.–17. mars Økonomiforståelse videregående med forkurs, Olavsgaard Hotell, Privat og spekter
- 22.–23. mars Grunnkurs 1 midt og nord, Nidelven Trondheim, Midt og Nord
- 28.–30. mars Forhandlingsteknikk stat, Sanner hotell, Stat

April

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1

- 4.–5. april Grunnkurs 1 øst og sør, River station, Drammen, Øst og Sør
- 21. april Bli en medspiller - praktisk organisasjonsarbeid, Nettbasert, Alle
- 26.–28. april Konflikthåndtering - kommunikasjon og juss, Sanner hotell, Alle
- 27.–28. april Kurs for topptillitsvalgt 4.samling, Torbjørnrud, Alle

Mai

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

- 3.–5. mai Grunnkurs 2 og 3 stat, Sanner Hotell, Stat
- 9.–10. mai Retorikk, Olavsgaard Hotell, Alle
- 10.–11. mai Grunnkurs 1 øst og sør, Quality hotel Tønsberg, Alle
- 19. mai Ansettelsesråd, Nettbasert, Stat

Juni

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	1	2	3

- 8.–9. juni Statskonferansen, Park Inn Gardermoen, Stat

■ Deltidsstudier for tillitsvalgte ■ Fordypningskurs ■ Grunnopplæring ■ Konferanser

Øvrig kurs informasjon

Fordypningskurs

I tillegg til grunnopplæringen har Parat fordypningskurs innenfor de områdene som er viktig for vervet som tillitsvalgt på arbeidsplassen. Eksempler på dette er forhandlingsteknikk, lønnsforhandlinger, konfliktløsning, tale- og presentasjonsteknikk, retorikk, omstillinger og nedbemanninger og arbeidstidsordninger.

– For å ha nødvendige forkunnskaper til å få faglig utbytte av fordypningskurset, må de tillitsvalgte først ha gjennomgått grunnopplæringen i Parat eller ha tilsvarende kompetanse, sier opplæringsansvarlig Tove Løhne.

Deltidsstudier

Våren 2021 kjørte vi Prosjektledere (7,5 studiepoeng), et rent nettstudium i samarbeid med Universitetet i Sørøst-Norge. Dette kurset var et prøvekurs på rent nettstudium. Det vil også bli kjørt kurs i Coaching og ledelse våren 2022.

Påmelding

Parat sender ut kursinvitasjon elleve uker før kursstart til tillitsvalgte som er i målgruppen for kurset.

Du må logge deg inn på «Min side» for å kunne melde deg på kurs. Her finner du også oversikt over hvilke kurs og konferanser du har deltatt på tidligere, og bekreftelse på nye kurs. Trenger du hjelp, tar du kontakt på e-post til medlem@parat.com.

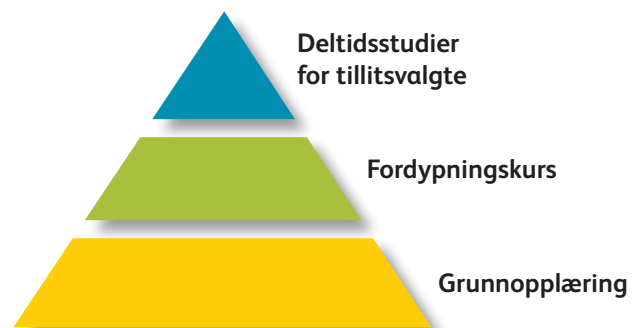
Har du spørsmål til kursene, send e-post til:

kurs@parat.com, eller ring Parat på telefon 482 10 100.

Du kan også ta direkte kontakt med kursansvarlige:

- Hege Thorud, 924 49 819
- Monica Bjørlo, 930 40 952

Kurspyramiden for tillitsvalgte i Parat

Facebook vil ansette 10 000 i Europa

Nett giganten Facebook vil opprette 10 000 arbeidsplasser i Europa for å skape en virtuell versjon av internett. Selskapet ser på det som blir kalt et metavers, som fremtiden for nettbruk. De 10 000 arbeidsplassene skal bli opprettet i løpet av de neste fem årene.

– I det vi begynner på reisen som skal gi liv til metaverset, er behovet for spesialiserte ingeniører noe av det Facebook prioriterer høyest, heter det i en uttalelse. @NTB

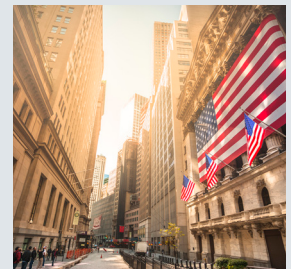
Storbritannia vil gi hastevisum til slaktere

Friske dyr blir avlivet på grunn av mangel på slaktere i Storbritannia. Nå vil den britiske regjeringen gi 800 utenlandske slaktere et seks måneders visum. Mangelen på personale i slakteriene har ført til at 6600 dyr er avlivet og mye av kjøttet destruert. Brexit og koronapandemien har ført til mangel på arbeidskraft i landet, og også grisebøndene taper mye penger på dette. De har i flere uker bedt regjeringen om å gjøre noe med problemet. @NTB

En halv million nye jobber i USA

Det ble i oktober skapt 531 000 nye jobber i USA, samtidig som arbeidsløsheten sank til 4,6 prosent. Tallene er bedre enn ventet for perioden og gir en antydning om at sysselsettingen er på vei opp etter den lange pandemien. En analytiker ved Moody's sier at de sterke tallene inkluderer flere nye jobber, redusert arbeidsløshet, flere timer arbeidet og god lønnsøkning. Samtidig er andelen mennesker som jobber eller søker jobb, fortsatt bare 61,6 prosent. @NTB

LHBT-gruppe i Kina stenger ned

En kinesisk LHBT-gruppe som har stått i spissen for mange av landets rettssaker innenfor feltet, stanser sitt advokatarbeid i overskuelig framtid. LGBT Rights Advocacy China har jobbet over hele landet og har presset på for rettighetene til homofile og arbeidet for å øke bevisstheten om LHBT-samfunnet. De tok til orde for ekteskap av samme kjønn og bekjempet diskriminering på arbeidsplassen ved å hjelpe enkeltpersoner med å gå til sak mot sine tidligere arbeidsgivere. Homofili er ikke straffbart i Kina, men det ser ut til at restriksjoner på grupper som LGBT Rights Advocacy China og nettsensur har vokst, ifølge kilder i LHBT-samfunnet. @NTB

Jordan vil kaste ut uvaksinerte arbeidere

Jordan har varslet at de snart vil begynne å deportere alle utenlandske arbeidere som ikke er fullvaksinert mot koronaviruset. Strengt tiltak skal innføres, og deportasjonene starter 15. desember, ifølge innenriksdepartementet. Titusener av egyptere, filippinere og andre utlendinger arbeider i Jordan, og det er åpnet egne vaksinasjonssentre for dem. Vaksinene er gratis. @NTB

Full fart for pensjonistene i Parat

Aktivitetene i Parat Pensjonist har endelig tatt seg opp igjen etter nedstengingene under pandemien. Leder Ingunn Bråten, som er en aktiv dame på mange fronter, engasjerer seg for at enda flere medlemmer skal bli klar over tilbudene Parat tilbyr dem som er pensjonist.

Av: Lill Jacqueline Fischer

Parat Pensjonist på tur til Skagen. F.v.: Tore Grini, Reidun Nordgulen, John Giæver, Bjørg Lutnæs, Rita Riksfjord Antonsen, Ingunn Bråten, Gro Shakesby og Oddvar Sten Johansen. Kontaktpersonene fra region Midt var ikke til stede. Foto: Lill J. Fischer

Ingunn Bråten ble leder for Parat Pensjonist høsten 2020. Hun ser fram til flere aktiviteter og turer framover. Foto: Lill J. Fischer

” Vi forsøker å få med så mange som mulig.

Ingunn Bråten, leder i Parat Pensjonist

– Du får bli med til Tjøme. Jeg har noen stolper jeg skal ta, sier leder av Parat Pensjonist, Ingunn Bråten ivrig. Stolpejakt er hennes store lidenskap og hobby.

Hun har snart «tatt» 3000 stolper, og målet hennes er å bli nummer 125 på landsbasis. Nå er hun nummer 128. Og det er ingen liten prestasjon – det er mer enn 230 000 som deltar i jakten på de nesten 11 000 stolpene som er spredt rundt omkring i landet.

– Stolpejakten må være en av de beste folkehelseiltakene som finnes, sier Bråten.

Aktiv på flere fronter

Selv går hun på stolpejakt fire ganger i uken, og på en dag går hun om lag 15 kilometer.

– Det blir seks mil i uken det, og det blir en sprek av. Selv har jeg gått ned ti kilo etter at jeg begynte å jakte stolper for fire år siden, men nå vil jeg ikke bli tynnere, sier Bråten.

Hun var tidligere styremedlem i pensjonistgruppen i Oslo/Viken, før hun høsten 2020 ble leder av Parat Pensjonist.

– Det ble en spesiell start, med koronanedstengingen og færre aktiviteter, men nå tar aktivitetene i pensjonistforeningen seg opp igjen, sier hun.

Bråten er ingen novise i organisasjons-sammenheng. Hun kommer opprinnelig fra Statens vegvesen hvor hun raskt ble tillitsvalgt. Hun ble sentraltillitsvalgt i Etatsansattes Landsforbund (ELF) i 1985. Gjennom to fusjoner er det tidligere ELF nå en del av Parat. Fra år 2000 og til hun ble pensjonist i 2014 var Ingunn Bråten en

del av YS-sekretariatet, hvor hun var saksbehandler for offentlig sektor og spesialist på omstillinger og hovedavtalen i staten

Like medlemsfordeler

Alle som er medlemmer av Parat og som bli pensjonister, blir automatisk medlem av Parat Pensjonist. I dag er det om lag 6000 pensjonister i Parat. Som pensjonist har man de samme medlemsfordelene som en hadde som yrkesaktivt medlem. Unntakene er bistand i arbeidsforhold og utdanningsstipend.

– Har du benyttet deg av medlemsfordelene, for eksempel forsikringsordningene, er det viktig at du ikke melder deg ut. Da vil forsikringspremien din bli mye høyere neste år, sier Bråten.

Parat Pensjonist har som mål å tilby medlemmene opplevelser og aktiviteter. Per i dag finnes det grupper i Oslo/Viken, region Vest og region Midt. Det er kontaktpersoner i Vestfold og Telemark. Pensjonistgruppene og kontaktpersonene arrangerer ulike aktiviteter, men fremdeles er det størst aktivitet i og rundt de største byene. Det arrangeres teaterbesøk og museumsbesøk, gjerne med lunsj etterpå, bussturer med og uten overnatting, julebord og utenlandsturer.

– Men vi har også noen mer faglige aktiviteter – vi har hatt flere foredrag om arv, skifte og framtidfullmakt. Da bruker vi Parats advokater, sier Bråten.

Vil ha flere frivillige

Parat Pensjonist er alltid på jakt etter nye kontaktpersoner, slik at flere pensjonistmedlemmer skal få et tilbud om aktiviteter i nærheten av der de bor.

Parat Pensjonist

- Parat har cirka 6000 pensjonistmedlemmer.
- Leder er Ingunn Bråten, som sammen med John Giæver og Reidun Nordgulen utgjør det sentrale pensjonistutvalget. Utvalget er oppnevnt av Parats hovedstyre.
- Parat Pensjonist har aktive grupper i region Øst, region Midt og region Vest, men ønsker gjerne flere.
- Parat Pensjonist har to representanter på Parats landsmøte.

Medlemsfordeler i Parat Pensjonist

Pensjonistmedlemmer i Parat beholder de aller fleste medlemsfordelene som yrkesaktive medlemmer har. Disse innebærer blant annet:

- gunstige forsikringsordninger
- gunstige banktjenester
- fritt rettsråd
- rabattordninger på ulike tjenester, som hotell, billette, tannhelseforsikring og strøm
- medlemsblad
- tilbud om sosiale og faglige aktiviteter

Pensjonister fra region vest på tur til Telemark. Foto: Reidun Nordgulen

– Vi har forsøkt å få kontaktpersoner i nord og i sør, men vi har ennå ikke lykket. Så er du interessert, ta kontakt, oppfordrer Bråten.

Parat Pensjonist er viktig fordi mange ikke har et tilbud om en pensjonistforening gjennom arbeidsgiver. Mange store virksomheter har ifølge pensjonistlederen egne pensjonistforeninger som tar vare på sine pensjonister, men langt ifra alle har dette tilbudet.

– Vi forsøker å få med så mange som mulig, men det er ofte de samme som deltar på aktivitetene våre. Det er flest kvinner, og de kommer ofte rett etter at de har sluttet å jobbe og blitt pensjonister på heltid, sier Bråten og sukker. Noen kommer alene, andre som par.

Parat Pensjonist sliter med å nå alle medlemmene. Det er mange som ikke melder om adresseforandringer og endringer av e-postadresse.

– Det er altfor mange pensjonister som fortsatt står oppført med e-postadressen

de hadde på jobb, og da får vi ikke fatt i dem, sier Bråten og minner alle om å oppdatere Parat om eventuelle endringer.

Det sentrale pensjonistutvalget

Det sentrale pensjonistutvalget består av Ingunn Bråten, John Gæver og Reidun Nordgulen. De møtes fire ganger i året og har det overordnede ansvaret for driften av Parat Pensjonist. De ulike gruppene blir tildelt økonomiske midler for å gjennomføre aktiviteter for pensjonistene i sitt distrikt.

– Men aktivitetene er ikke gratis. Deltakerne betaler en egenandel, sier Bråten.

Hvert år møtes styret og kontaktpersoner fra hele landet for å legge planer og utveksle erfaringer. Dette året gikk turen til Skagen i Danmark.

– I tillegg til møte sørger vi for å ha det hyggelig sammen. Det legges ned mye frivillig arbeid av kontaktpersonene, og

deltakelse på denne samlingen blir en form for belønning, sier Ingun Bråten.

Bruker fritt rettsråd

En av medlemsfordelene i Parat er inntil en times fritt rettsråd per år. Advokat Thore Eithun Helland sier at hans inntrykk er at pensjonistene i Parat er flittige til å bruke ordningen, men han er usikker på om pensjonistene bruker medlemsfordelen mer enn andre.

– Jeg har mange hyggelige samtaler med pensjonister som trenger hjelp til å sette opp et testament, skrive framtidfullmakt eller få assistanse til et generasjonsskifte av fritidsboligen. Men det er ikke mange pensjonister som ringer for å få hjelp til barnefordeling, sier Parat-advokaten.

Han liker godt å prate med pensjonistene, som ofte har bedre tid enn dem som er i fullt arbeid.

– Det er lettere å snakke om vær og vind med pensjonistene, for å si det på den måten, sier Helland.

” *Jeg tror de fleste er fornøyd etter å ha fått hjelp av oss.*

Thore Eithun Helland, advokat Parat

Advokat Thore Eithun Helland liker å gi råd til pensjonistene i Parat. Han oppfordrer alle til å ta kontakt med ham dersom de trenger hjelp med privatrettslige saker. Foto: Bente Bjercke

Eithun Helland håper at så mange pensjonister som mulig benytter seg av tilbudet med fritt rettsråd, og de er velkomne til å ta direkte kontakt med ham.

– Jeg starter da saken med en hyggelig telefonsamtale, og så sender jeg etter hvert over de dokumentene som jeg utarbeider. Noen tar kontakt med meg i ettertid for å oppklare ting som er uklart eller usikkert. Jeg tror de fleste er fornøyd etter å ha fått hjelp av oss, sier Parat-advokaten.

Bergensfolket til Telemark

Tidligere i høst var pensjonistene i region Vest på tur til Telemarkskanalen. Leder av Parat

Pensjonist i region Vest, Reidun Nordgulen, forteller at de hadde en flott tur. Det var 28 pensjonistmedlemmer med på turen.

– Dette var vårt første arrangement etter nedstengingen, og vi hadde en del forfall. Noen var litt engstelige, men det fylte seg på med nye. Og denne gangen var det flere som ikke hadde vært med Parat Pensjonist tidligere, sier Nordgulen.

Bussturen gikk via Hardanger, med omvisning i Røldal stavkyrkje og til Straand Hotel i Vrådal, hvor de bodde i to netter. Dagen etter sto tur på Telemarkskanalen fra Ulefoss til Dalen på programmet.

Besøk til Seljordormen

En tur til Seljord for å se seljordormen hører med når en skal oppleve Telemark. Seljordormen er ifølge folketroen et stort, slangelignende sjødyr som holder til i Seljordsvannet. Dyret, som har kjæle-navnet Selma, har vært omtalt i lang tid. I 1750 skal den ha veltet en robåt med et flyttelass, og flere påstår å ha sett ormen. – Bussjåføren var skråsikker på at vi ville se ormen, og jammen fikk han ikke rett. Vi så den ikke i vannet, men på en rasteplass mellom Bø og Seljord er det bygd en diger sjøorm i betong, sier Nordgulen.

Stolpe etter stolpe

Etter å ha vært borte en stund kommer Ingunn Bråten gående i full fart. – Det ble 28 stolper, og nå er jeg nummer 126, sier hun stolt.

Neste uke går turen blant annet til Notodden, der står nye stolper for tur. Og hvem vet – kanskje stolpejakt blir en aktivitet i Parat Pensjonist neste år. ■

Ingunn Bråten kan krysse av for stolpe nummer 2931. Foto: Lill J. Fischer

Om stolpejakten

Stolpejakten går ut på å finne stolper sentralt plassert i ulike kommuner. Stolpene kan registreres både manuelt, digitalt og ved å laste ned en app.

- Stolpejakten tar sikte på å legge til rette for å aktivisere både unge og gamle; inaktive, skoleelever, syklister, funksjonshemmede og rullestolbrukere – eller de som rett og slett ønsker å gjøre seg bedre kjent i byen og distriktet. Stolpejakten er en allmenntilgjengelig forening som skal bidra til økt fysisk aktivitet blant folk flest i hele landet.

- Det er 233 000 deltakerne og nesten 11 000 stolper. I alt er det nå over 17 millioner stolperegistreringer.

Mer informasjon finner du på stolpejakten.no.

Parat
informerer

Trine Jespersen og Trond Reidar Hole under overrekkelsen. Foto: Helene Husebo

Norges Vels medalje til Trine Jespersen

Parats generalsekretær Trond Reidar Hole har overrakt Norges Vels medalje for lang og tro tjeneste til førstekonsulent Trine Jespersen. Det er 30 år siden Trine startet sin karriere i Parat, i det som da var SL. Medaljen er en hedersbevisning for mottakerens innsats og betydning i organisasjonen.

I statuttene for medaljen går det fram at mottakeren må ha bidratt med 30 års innsats for samme arbeidsgiver. Medaljen tildeles av direksjonen i Det Kongelige Selskap for Norges Vel og ble innstiftet i 1888.

Parat-advokat Grete Dieserud.
Foto: Bente Bjercke

Grete Dieserud fra advokatfullmektig til advokat

Nybakt Parat-advokat Grete Dieserud har ikke tatt snarveien til advokatbevillingen. Med lang erfaring som tillitsvalgt, og med karriere i både region- forhandlingsavdelingen hadde hun tung faglig erfaring da hun tok fatt på fullmektigperioden. I oktober fikk hun advokatbevilling etter vel fullført fullmektigtid og tilstrekkelig antall prosederte saker.

Nyansatt rådgiver i region Øst

Juliet Yemane har de siste tre årene vært hovedtillitsvalgt for Parat ved Høyskolen Kristiania. Fra og med 1. desember er hun ansatt som rådgiver i Parats region øst. Juliet har en MSc i Nonprofit Management fra New York og bachelor i internasjonal markedsføring fra Oslo Markedshøyskole. Juliet kommer nå fra Høyskolen Kristiania der hun har vært ansatt som seniorrådgiver i syv år. Hun har jobbet med studentopptak, ressursplanlegging, studentøkonomi og kvalitetssikring av rutiner for saksbehandling.

Juliet Yemane. Foto: Privat

Ny ansatt i Bergen

Cecilie Haugsvær Pukstad er ansatt som ny rådgiver i Bergen. Cecilie kommer fra vervet som frikjøpt tillitsvalgt i Parat politiet. Hun har bakgrunn fra blant annet SAS Ground Services, Berg-Hansen Reisebureau og Namsfogden i Vest politidistrikt. Hun startet på kontoret i Bergen 8. november.

Cecilie Haugsvær Pukstad.
Foto: Helene Husebo

Ny medarbeider i Trondheim

Merete Kjeldsberg er ansatt som ny rådgiver på Parats regionkontor i Trondheim. Hun starter 1. februar 2022. Hun kommer fra bedriften Autronica Fire and Security. Tidlig i arbeidslivet ble hun interessert i hvordan man skaper et godt arbeidsmiljø, og i de fleste årene i Autronica har hun hatt tillitsverv, de siste årene som hovedtillitsvalgt. Merete har blant annet jobbet med utfordringer som nedbemanning, omstruktureringer, omleggelser og avtaleverk.

Merete Kjeldsberg.
Foto: Privat

Parats regionutvalg (RU)

■ RU region nord

(Nordland, Troms og Finnmark):

Leder: Lars Raymond Holm, Luftfartstilsynet

E-post: lrh@caa.no

Åse Helen Andersen, Apotek 1 Hammerfest

E-post: aasehelande@hotmail.com

Anne-Katrine Thomassen, Brønnøysundregisterne

E-post: akt@brreg.no

Per-Christian Størkensen, Nordland Fylkeskommune

E-post: perst@nfk.no

Jorunn Kristin Trøen, Forsvaret, Indre Troms

E-post: jorunntroen@gmail.com

Dina Kaino, Tannklinikken i Alta, UNG-representant

E-post: dina.kaino@tffk.no

■ RU region midt

(Trøndelag, Møre og Romsdal):

Leder: Morten Mørch, NTNU

E-post: morten.morch@ntnu.no

Ronny Johannessen, NAV It Forretningspartner

E-post: ronny.johannessen@nav.no

Karina Holm Johansen, distriktstannklinikken Hareid

E-post: karina.holm.johansen@mrfylke.no

Vigdis Rønningen, NTNU

E-post: vigdis.ronningen@ntnu.no

Arne Duun, NAF

E-post: arne.duun@naf.no

Håvard Indgaard Rotmo, Heia og Skjerve Bygg AS,

UNG-representant

E-post: havard@rotmo.net

■ RU region øst

(Innlandet, Oslo og Viken):

Leder: Hilde Margrete Bjørklund – Cappelen Damm AS

E-post: hilde.bjorklund@cappelendamm.no

Rigmor Christensen - Forsvarets Personellservice

E-post: Richristensen@mil.no

Stein Grindheim - SAS Ground Handling

E-post: stein.grindheim@sas.no

Ronny Kjønso - Askø Øst

E-post: ronny.kjonso@asko.no

Anja P. Ahlstrøm – NIBIO

E-post: anja.Ahlstrom@nibio.no

Idar Nettet Gundersen, NAV Drammen, UNG-representant

E-post: idar.nettet.gundersen@nav.no

■ RU region vest

(Rogaland og Vestland):

Leder: Gro Nondal Buvik, Sygnir AS

E-post: gro.buvik@sygnir.no

Erik Andreassen, Gate Gourmet, Bergen

E-post: eandreassen@gategourmet.com

Odd Bertin Eide, Sjøfartsdirektoratet, Bergen

E-post: odd.eide@sjofartsdir.no

Anett Solen, Bergen kommune, Bergen

E-post: anett.solen@bergen.kommune.no

Hege Solbakken Sæbø, Stavanger Aftenblad, Stavanger

E-post: hege.solbakken.saebo@aftenbladet.no

Aina Helene Malja, Vestland Fylkeskommune,

UNG-representant

E-post: ainahelene@hotmail.com

■ RU region Sør

(Agder, Vestfold og Telemark):

Leder: Sissel Eilefstjønn, Skatteetaten

E-post: sissel.eilefstjonn@skatteetaten.no

Anne Lise Olsen, VAF tannhelse

E-post: anne.lise.olsen@agderfk.no

Knut Agnar Bøstein, Falck Redning AS, Larvik

E-post: knut.boestein@falck.com

Anne Britt Skomedal, Vitusapotek Elefantene Kristiansand

E-post: annebritt1962@hotmail.com

Hanna Kristine S. Korsvik, Universitetet i Agder (UIA)

E-post: hanna.korsvik@uia.no

Tommy Abrahamsen, Metso AS, UNG-representant

E-post: TommyHAbrahamsen@gmail.com

Spørsmål til juridisk og forhandlingsavdelingen i Parat

Vi som gir svar i denne utgaven av Parat er:

Thomas Lilloe,
Forhandler

Thore Eithun Helland
Advokat

Grete Dieserud,
Forhandler

Annbjørg Nærdal
Advokat

Stein-Inge Abelvik

Tonje Krakeli Sneen,
Forhandler

Har du spørsmål til juristene eller til forhandlingsavdelingen, kan du sende spørsmålene til trygve.bergsland@parat.com. Vi hjelper deg som medlem med alle typer problemstillinger knyttet til arbeidsforhold og tolkning av avtaleverket. Du kan også ta kontakt med oss når det er behov for skriftlig og muntlig rådgivning i forbindelse med omorganisering, nedbemanningsprosesser, ferie, arbeidstidsordninger, trygdespørsmål og lignende.

Ytringer i sosiale medier

Spørsmål: Kan det jeg skriver eller poster på sosiale medier gi konsekvenser for mitt arbeidsforhold?

Solfrid

Svar: Dette blir en avveining mellom din ytringsfrihet og din lojalitetsplikt overfor arbeidsgiver. Har du for eksempel ytret deg i strid med arbeidsgivers uttalte etiske retningslinjer, kan det være grunnlag for å stille spørsmål ved om dine holdninger er

forenlige med de holdningene som gjelder for din arbeidsplass.

Generelt mener vi det er viktig at arbeidstakere er seg sitt ansvar bevisst med tanke på hva de skriver på sosiale medier. Dette gjelder ikke bare hva man skriver på offentlige sider, men også i mer lukkede rom. Det å uttale seg negativt om arbeidsgiver på sosiale medier kan få konsekvenser for ansettelsesforholdet.

Når det gjelder politiske ytringer, blir det til syvende og sist en konkret vurdering om

ytringen strider med lojalitetsplikten til arbeidsgiver. Det er ikke rettslig avgjort enda hvor grensene for arbeidsgivers innsyn og konsekvenser av dette går.

Thomas

Bruktbil til besvær

Spørsmål: Jeg har akkurat solgt en gammel bruktbil siden jeg har investert i en ny Tesla. Nå har kjøperen av bilen tatt kontakt med meg og hevder at det lekker

vann fra kjølesystemet og lekker olje fra motoren. Han hevder at dette er en mangel som gir ham rett til prisavslag og kanskje heving av kjøpet. Jeg har ikke noe ønske om å gi ham noe som helst avslag selv om jeg unnløst å informere ham om de manglene han har varslet om. Jeg sa til ham at bilen er gammel og har gått langt, og da kan alt skje.

Kjell Einar

Svar: Det er riktig at en som kjøper en bruktbil «som den er», har færre rettigheter etter kjøpsloven enn om bilen hadde vært ny og kjøpt hos forhandler. Det er likevel slik at det foreligger en mangel ved bilen dersom du som selger har unnløst å gi opplysninger om vesentlige forhold ved bilen, og som kan ha innvirket på kjøpet. Jeg regner et defekt kjølesystem og en delvis defekt motor som vesentlige forhold du burde ha opplyst kjøperen om. Det er lite sannsynlig at bilen hadde blitt solgt med disse manglene. Kjøperen vil nok ha krav på et avslag i prisen om du ikke vil rette manglene selv, og om manglene er vesentlige, kan kjøperen også heve kjøpet og returnere bilen til deg mot å få vederlaget tilbake. Neste gang du selger en bil, bør du opplyse om alle feil og mangler du vet om, for å unngå reklamasjon.

Thore

Godtar ikke sykemelding

Spørsmål: Jeg jobber på et lite apotek og har lenge hatt et problematisk forhold til min sjef. For noen dager siden hadde vi en krangel, som medførte at jeg følte meg dårlig og gikk hjem fra jobb. Jeg gikk til lege dagen etter og ble sykemeldt i to uker. Nå har sjefen sagt at hun ikke godtar sykemeldingen. Er det lov?

Britt-Eva

Svar: En arbeidsgiver kan nekte å godta en sykemelding, hvis det er tvil om det er sykdom som er den egentlige grunnen til sykemeldingen.

En konflikt vil i utgangspunktet ikke være grunnlag for en sykemelding, du må ha

fått reelle sykdomssymptomer som følge av konflikten. Det er viktig at legen gir en god beskrivelse av symptomer og diagnose i den delen av sykemeldingen som sendes til NAV.

Hvis arbeidsgiver har bestridt en sykemelding, skal de sende varsel til deg, og til NAV, som vil vurdere om du oppfyller vilkårene til å få sykepenger, altså om du faktisk har en medisinsk diagnose. Du kan be NAV om å forskuttere sykepenger i arbeidsgiverperioden.

Grete

Overføring av ferie

Spørsmål: Jeg forstår det slik at «dersom arbeidstaker ikke har avvirket ferie i løpet av ferieåret på grunn av sykdom, skal alle ferielovens feriedager som er til gode ved ferieårets slutt, overføres til neste år».

Spørsmålet er om arbeidsgiver og arbeidstaker likevel kan inngå avtale om utbetaling av feriedager som ikke har latt seg tatt ut på grunn av sykdom uten at det er et brudd på ferieloven?

Pelle

Svar: Nei, det er ikke lenger lov å utbetale ubrukte feriedager dersom man fortsatt er ansatt. Utbetaling av feriedager kan kun skje dersom den ansatte slutter uten at alle feriedagene er brukt opp.

Annbjørg

Avtalt ferie og karantene

Spørsmål: Jeg er ansatt i Forsvaret og hadde avtalt ferie med min arbeidsgiver nå i oktober, men jeg ble syk / måtte i karantene rett før høstferien skulle tas ut. Kan jeg kreve å få tilbake feriedagene?

Ida

Svar: Hovedregelen er at hvis du blir syk før planlagt ferie starter, kan ferien utsettes til senere i ferieåret. Da må du selv ta kontakt med arbeidsgiver og kreve ferien utsatt, og dokumentere sykdom med legeerklæring. Hvis du blir syk i løpet av ferien, kan du få

tilsvarende antall feriedager utsatt til senere i ferieåret.

Men sitter du i karantene av preventive hensyn, og mottar sykepenger etter den midlertidige forskriften om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien (§ 3-1), er du ikke sykemeldt. Da har du heller ikke krav på å få utsatt allerede avtalt ferie som sammenfaller med karanteneperioden.

Stein-Inge

Oppgaver utenom kontrakten

Spørsmål: Jeg er ansatt som resepsjonist på et høyfjellshotell. Av og til ber sjefen min meg om å male utsiden av hotellet, klippe og luke gress og vaske dressene hans. Nå har det blitt veldig dårlig stemning på jobb fordi mine kolleger klager på at jeg aldri er til stede i resepsjonen når det er gjester der, men jeg gjør jo bare det sjefen min ber meg om. I arbeidskontrakten min står det jo at «arbeidsgiver har, når forholdene gjør det nødvendig, rett til å sette arbeidstaker til annet arbeid». Hva skal jeg gjøre?

Anna

Svar: I utgangspunktet kan ikke arbeidsgiver pålegge deg andre arbeidsoppgaver enn dem som følger av arbeidsavtalen og stillingsinstruksjonen din. Likevel kan det ligge innenfor arbeidsgivers styringsrett å pålegge deg oppgaver som ligger utenfor det du vanligvis gjør som resepsjonist. Det gjelder særlig dersom oppgavene bare delvis erstatter ditt vanlige arbeid, og de er av midlertidig karakter, for eksempel som følge av arbeidsmangel.

Maling, klipping og lusing av gress og å vaske dresser for sjefen din ligger et godt stykke unna det som er vanlige oppgaver for en ansatt i en hotellresepsjon. Dersom dette er noe du regelmessig pålegges, vil jeg anbefale deg å gå i dialog med arbeidsgiver og forklare at ditt fravær skaper misnøye, og be ham konkretisere hvilke oppgaver han ønsker at du skal prioritere.

Tonje

						HOS	BE-DRIFT	VULKAN I NORGE
						UAV-HENGIGHE- TETEN	DE TØ FØRSTE PIKE	
FUGL			JORDE					
KONGE								
MELLOM 10 OG 12								
5			SPLEISER					
WISE			ATOM- MAKT					
FYRSTE- DØMME	SPORTE INN- BRING- ENDE	AVSTIV- ERE	LYST- BÅT	NIKKE	MÅLLØS UTSLAGS- STED		KOM- MUNE	
KANTET								
		KRÅKE- FUGL			EN DORIS		AVSKY	FISK
		BROSJE						
STOPPE MUNNEN PÅ					BE- GIVEN- HET	VÆRE SINT		
						TEPPE		
					ALARM- ER			
					SLUDDER			
KRYP- VIER		KAN PERSON VÆRE						
DRETT								
		= NORGE	MIDDEL- TID	DUFTE VOKSE			BIBEL- NAVN	JEG
ART.								
INNLED- NING						HERME		
		GNAGER			LUFT- PUTE			BY
		PEST			5700			
LØS							SÆR- PREG	
FOR- MANN	TONE- TRINN						BRENN!	
		FRED	OTTO JESPER- SEN		BIBEL- NAVN			HELLIG- DOM
					KULYD			
STRA- BASI- ØST						ADAMS MAKE		
DIGER			LAVINE					

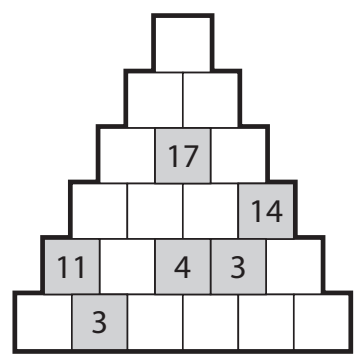
MINI KRYSSORD

1	2	3	4	5	6
7			8		
		9	10		
11	12				
	13				
14			15		16
17		18			
19					
		20			

- Vannrett**
- Dyreverdenen
 - Nyhetsbyrå
 - Vokse
 - Belegget
 - Praktfullt
 - Friste
 - Lydpinne
 - Fugl
 - Pantsatte
 - Engelskmann
 - Livvakt
- Loddrett**
- Snøftet
 - Krøllalfa
 - Kan hus være
 - Utlending
 - Naturkraft
 - Gåte
 - Træl
 - Blusser
 - Far
 - Partere
 - Lokkematen

TALL PYRAMIDEN

Alle feltene skal fylles med tall. Noen tall er fylt inn på forhånd, og dette utgjør summen av tallene i de to feltene under. Du må sette inn begge tallene i de to tilstøtende feltene for å finne tallet i feltet over, og motsatt, du finner tallet i feltet ved siden av fra tallet i feltet over.

Løsningen på kryssordet i medlemsbladet Parat nummer. 3 – 2021 er: «KAOTISK BOSETTING». Den heldige vinneren er: Inger Kosberg, fra Rennebu. Frist for å sende inn løsning på neste kryssord er: **31. januar 2022.**

Vi trekker én vinner hver gang. Send løsningen til redaksjonen, enten som e-post til trygve.bergsland@parat.com eller ordinær post til: Parat, Postboks 9029, Grønland, 0133 Oslo

Husk å merke e-posten/konvolutten «Kryssord 4/2021». Husk også å skrive på ditt eget navn og adresse.

Premie: Horizon, alpukka-pledd av 50 prosent alpakkauull, 40 prosent fåreull og 10 prosent mikrofiber. Pleddet er Fair Trade-sertifisert. Målene er 130x200 centimeter (se foto).

Løsning:

Navn:

Adresse:

SUDOKU

1		8		3			2	
	2		1		6	7		3
5			4			8	1	
4		5					7	
	3	6		1	7	5		2
				5	3			1
3	7							6
2	1	6	7	4	9			
								7

Lett

© Bulls

3			2	9	5			
8			3				7	
		6			7	9	1	
		5			3			
				2			3	7
7	2		6		4	5	9	
	2	7		3		6	4	
			8					
					4	7		

Middels

© Bulls

						9		
			5					
	5			1				
				9		7	4	
	2					1		
1	6		4	2		8		
		5				4		
7			5			8	1	
	8	2	6		5			

Vanskelig

© Bulls

I	N	Å	D	I	G	D	G	G	V	B	O	E	R	R
N	F	N	I	I	A	W	A	H	E	A	T	R	Ø	Ø
I	F	Q	Å	U	J	R	Å	R	V	T	E	W	I	T
T	M	U	Æ	L	P	U	E	E	E	S	H	H	N	A
I	O	A	A	G	E	D	R	T	X	U	S	E	E	R
A	B	Æ	S	S	T	I	L	F	B	D	Ø	D	G	E
T	E	D	K	E	G	O	R	J	O	R	L	M	N	P
I	S	C	A	S	B	N	D	E	V	A	S	A	I	O
V	R	G	V	Z	P	E	U	N	S	B	G	R	L	E
T	I	H	A	E	D	N	A	L	D	Ø	N	K	A	H
A	K	O	N	O	K	G	R	T	Å	X	I	D	N	C
K	H	M	K	R	A	A	K	C	Å	E	N	D	G	N
E	E	R	E	T	E	L	I	F	K	L	E	C	I	U
R	B	A	N	K	K	O	N	T	O	A	M	C	S	P
E	G	I	S	S	E	M	Y	B	T	E	N	V	E	R

KRYSS OG TVERS

Finn alle ordene. Ordene kan stå vannrett, loddrett eller diagonalt, og kan ofte stå skrevet baklengs.

- ALEX
- BANKKONTO
- BARDUS
- BEREDTE
- BOLTET
- BYMESSIGE
- FILETERE
- HAWAII
- HEDMARK
- INITIATIVTAKERE
- KIRSEBOM
- MENINGSLØSHET
- NØDLANDE
- NÅDIG
- PUNCHEOPERATØR
- REVNET
- SERIELÅN
- SIGNALINGENIØR
- SKAVANKEN
- UNGSAU

Ordplunder

Bokstavene i ordet under har blandet seg litt. Kan du finne fram til riktig ord ved å plassere bokstavene i riktig rekkefølge i de hvite feltene?

Den grå teksten på siden gir deg noen hint. Skjul teksten om du ikke vil ha hjelp.

J B E K A O V L S

FYLL INN ORDET:

--	--	--	--	--	--	--	--	--

NOEN SMÅ HINT

- Ordet starter med bokstaven J
- Markerer grensen mot Russland
- En elv som renner ut i Varangerfjorden

PARATS TRENINGSSIDE MED HJERNETRIM

Sender du oss løsningen på alle oppgavene på denne siden, er du med i trekningen av et Horizon, alpaka-pledd av 50 prosent alpakaull, 40 prosent fåreull og 10 prosent mikrofiber. Pleddet er Fair Trade-sertifisert. Målene er 130x200 centimeter (se foto).

Frist for å sende inn løsningen er 31. januar 2022.

Vi trekker én vinner hver gang. Send løsningen til redaksjonen, enten på e-post til trygve.bergsland@parat.com, eller ordinær post til: Parat, postboks 9029 Grønland, 0133 Oslo. Husk å merke e-posten/konvolutten «Hjernetrim 4/2021». Vinneren av hjernetrim i 3/2021 er Ann Christin Thorkildsen, fra Larvik.

Tusen takk for tilliten!

Det er en stor ære å bli valgt til leder for Norges beste arbeidstakerorganisasjon, men jeg er også bevisst mitt ansvar når jeg nå trer inn i vervet. Jeg ser fram til et tett og nært samarbeid med nestleder, generalsekretær, hovedstyret, tillitsvalgte og ansatte.

Jeg skal gjøre mitt aller beste for at Parat som organisasjon beholder vår unike posisjon i arbeidslivet, og bidra til god ledelse, inkludering og utvikling. Jeg vil bidra til at vi skal være en tydelig stemme i norsk arbeidsliv, og en viktig aktør i å bevare og utvikle den norske modellen. Jeg vil at Parat som organisasjon skal ivareta våre kjerneverdier og tradisjoner, men også bidra til bærekraftig utvikling til det beste for våre medlemmer.

Jeg sammen med de øvrige i hovedstyret ser nå fram til å følge opp og igangsette vedtakene fra landsmøtet.

Når året er på hell, nærmer det seg også slutten for Parats flaggsak. *Ledelse på norsk* har vært en vellykket flaggsak for Parat. Målene vi satte oss, er oppnådd. Et godt arbeidsmiljø i Norge beskrives ofte som er et arbeidsmiljø skapt av ledere gjennom tett dialog og samarbeid med de ansatte, der ledelsen har faste møter og samhandlingsaktiviteter med de tillitsvalgte. Lederens samhandling med de ansatte og tillitsvalgte er en stor verdi for det organiserte arbeidslivet.

Norsk og nordisk ledelse er eksotisk, sett med internasjonale øyne. Det demokratiske lederskapet nyter et stadig bedre rykte. Både OsloMet og Høyskolen Kristiania har nå ulike emner om det som vi vil kalle «norsk ledelse» i sin studieportefølje. At dette er Parats fortjeneste skal jeg ikke påstå, men at vi har bidratt til å sette viktigheten av norsk ledelse på dagsordenen, er det ingen tvil om.

Arbeid gjør livet deilig er et velkjent sitat med ukjent opphav. Det er med stor begeistring jeg nå ser fram til å ta fatt på arbeidet med flaggsaken for 2022: *Arbeidsglede*. Forskning har gjort funn som viser at arbeidsglede utløser lønnsomhet og økt produktivitet. Et annet funn er at arbeidsglede kan være smittsomt, så lenge det eksisterer et arbeidsfellesskap som åpner opp for dette, og at medarbeidere finner mening i det de gjør.

Unn Kristin Olsen. Foto: Vetle Daler.

Parat skal det neste året arbeide målrettet og dedikert for mer arbeidsglede. Fordi det er helsefremmende og lønnsomt. Vi skal bidra til mer kunnskap og forskning om hvilken effekt arbeidsglede har på både produksjon og helse. Vi skal påvirke myndigheter og arbeidsgivere til å støtte opp under tiltak og incentiver som er med på å skape arbeidsglede.

«Av alle gleder i livet er arbeidsgleden den varigste»

Henry Heerup

UK.Olsen

Unn Kristin Olsen
Leder i Parat

Facebook: facebook.com/UnnKristinOlsenParatYS

Hjelp når du trenger det!

Trenger du hjelp med spørsmål knyttet til lønn, tariff, arbeidsforhold, medlemskap og kontingent, kan du nå enten kontakte din tillitsvalgte eller hovedtillitsvalgte, eller du kan kontakte Parat direkte. Kontakt gjerne ditt nærmeste regionkontor først, så veileder de deg videre. På disse sidene finner du kontaktinformasjon både til Parat og Farmasiforbundet. Husk at du alltid kan kontakte oss på 482 10 100 eller medlem@parat.com.

Farmasiforbundets hovedtillitsvalgte

Private apotek

Boots

Inger Johanne Opseth
Boots apotek Elverum
Telefon: 977 85 188
ij.opseth@boots.no

Apotek1

Monika Nilsen
Apotek 1 Vestvågøy
Telefon: 913 68 268
mjanilse@online.no

Vitusapotek

Anita Sveum Nilsen
Vitusapotek Sandvika
Telefon: 67 55 19 00 / 970 60 141
anita_sveum_nilsen@hotmail.com

Sykehusapotek

Midt:

Grete Kambuås
Sykehusapoteket Trondheim
Telefon: 995 07 172
gretkam@online.no

Vest:

Bertha-Regine Lilleås
Sjukehusapoteket Haugesund
Telefon: 478 60 498
bertha.regine.lilleas@sav.no

Sør-Øst:

Eva Irene Holmen
Sykehusapoteket sør/øst
Telefon: 926 33 390
eva.irene.holmen@sykehusapotekene.no

Nord:

Beate Borge
Sykehusapoteket i Tromsø
Telefon: 415 13 546
beate.borge@sykehusapotek-nord.no

Parats regionkontorer

Oslo:

Lakkegata 23
ost@parat.com

Rådgiver Bjørn Are Sæther

bjorn.are.sether@parat.com
Telefon: 959 77 054

Rådgiver Ståle Botn

stale.botn@parat.com
Telefon: 476 16 392

Rådgiver Bjørg Skuthe

bjorg.skuthe@parat.com
Telefon: 969 42 646

Rådgiver Juliet Yemane

Juliet.yemane@parat.com
Telefon: 991 15 554

Tønsberg:

Grev Wedelsgt. 12
sor@parat.com

Rådgiver Unn Kristin Johnsen

unn-kristin.johnsen@parat.com
Telefon: 934 80 218

Tromsø:

Grønnegata 3B
nord@parat.com

Rådgiver Siren Somby

siren.somby@parat.com
Telefon: 419 33 359

Rådgiver Jo Sigurd Aurvoll

jo-sigurd.aurvoll@parat.com
Telefon: 472 76 963

Kristiansand:

Vestre Strandgt. 42
sor@parat.com

Rådgiver Marianne Hårtveit

marianne.haartveit@parat.com
Telefon: 971 67 293

Bergen:

Strandgaten 1
vest@parat.com

Advokat Ketil Mæland-Johansen

ketil.maeland-johansen@parat.com
Telefon: 982 55 809

Rådgiver Jørgen Dræge

jorgen.draege@parat.com
Telefon: 404 54 606

Rådgiver

Cecilie Haugsvær Pukstad

Cecilie.Haugsvaer.Pukstad@parat.com
Telefon: 900 28 122

Trondheim:

Kjøpmannsgt. 25
midt@parat.com

Rådgiver Anita Rosmæl

anita.rosmal@parat.com
Telefon: 936 15 942

Rådgiver Bente Hermanstad

bente.hermanstad@parat.com
Telefon: 915 90 708

parat

Parat med egen kleskolleksjon

Parat har valgt ut et lite utvalg kvalitetsklær. Medlemmer og tillitsvalgte kan bestille klærne i parat.shop.idegroup.no og betaler kun vår innkjøpspris.

Parat betyr at vi alltid står klar, uansett når du trenger hjelp. Et enkelt norsk ord som er tydelig i sitt budskap og som har fått Språkrådets pris for nettopp dette.

Fargen er oransje, som gir varme og som signaliserer glede, bevegelse og nytelse. Oransje virker oppløftende og den jager triste tanker på dør. Oransje stimulerer også til aktivitet, nysgjerrighet og kreativitet.

Skalljakke for vår og sommer. Vind- og vannavvisende i dame og herrestørrelse
555 kroner *

Liten sekk, 17 liter
185 kroner *

Hettegenser i økologisk bomull, leveres i dame og herrestørrelse
379 kroner *

Kabinkoffert 37 liter
Lett og solid koffert med fire hjul
1370 kroner *

T-shirt i økologisk bomull, leveres i dame og herrestørrelse
149 kroner *

* Frakt kommer i tillegg.